

Isokyyön Joulu

ISONKYRÖN KUNTA

JA ISONKYRÖN SEURAKUNTA

TOIVOTTAVAT POHJANKYRÖN KANSALLE

HYVÄÄ JOULUA JA MENESTYKSELLISTÄ UUTTA VUOTTA!

"Lapsi on meille syntynyt, poika on meille annettu, jonka hartioilla on herraus ja hänen nimensä on: Ihmeellinen neuvonantaja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen Isä, Rauhanruhtinas." (Jes. 9:5)

Hyvää Joulua

ja

onnellista

vuotta 1972

ISONKYRÖN JOULU 1971

SISÄLLYSLUETTELO

Kansikuva, Isonkyrön vanha kirkko	K. J. Mielty, valokuvaaja, Isokyrö
jouluaattona	Matti Nummensalo, kirjailija, Isokyrö
Valokuva	Niilo Nummensalo, maanvilj., Isokyrö
Joulu — keitä varten	Raimo Mäki, kirkkoherra, Lehtimäki
Valokuva	Aili Korpela, opettaja, Isokyrö
Seurakunta sinua varten	Aarne Maunula, lääninrovasti, Isokyrö
Rovasti N. E. Vainion kuolemasta 40 vuotta	Nimimerkki A. A.
Rauhalla ei loppua	N. E. Vainio
Valokuva	Rouva Aune Aholan kokoelmasta
Kuvasivu rov. Yrjö Simojoesta	Valokuvat Aili Korpela, opettaja, Isokyrö
Syksy	
Orvon osa	Eino A. Lehtinen, opettaja, Raisio
Valokuva	Kirsti Pakkala, lähetystyöntekijä, Ambomaa
Joulutervehdys Japanista	Raili Korhonen, lähetystyöntekijä, Japani
Isonkyrön nimikkolähetin joulukirje	Kirsti Pakkala, lähetystyöntekijä, Ambomaa
Valokuvat	Läh. Kirsti Pakkala, lähetystyöntekijä, Ambomaa
Yrittäjäystävällisyydestä	Risto Knaapi, agronomi, Isokyrö
Ohion suomalaisten Joulutervehdys	Heikki Perttu, Fairport Harbor, Ohio
Joulu kauan sitten	Tane Jokinen, Helsinki
Täältä kotoa	Tane Jokinen, Helsinki
Piirros	Tane Jokinen, Helsinki
Kotiseututoimintaa Isokyrössä	K. Alanen, Isokyrö
Hessakin voi pyörittää	
Hymy	Nimimerkki Priitta
Mietin jouluna — — —	Nimimerkki Priitta
Valokuva	Niilo Nummensalo, maanviljelijä, Isokyrö
Ensimmäinen maailmansota ja minä	Ilmari Turja, kirjailija, Helsinki
Isokyröläisissä on aina ollut "kauppiahanverta" ..	Nimimerkki Tiskinassu
Valokuvat	K. Alasen kokoelmasta
Ensimmäinen runo	Matti Nummensalo, kirjailija, Isokyrö
Isonkyrön urheilun kohokohtia	Nimimerkki M:ti
Valokuva	Paavo Rinnan kokoelmasta
Liukku Matti	Matti Takaneva, opettaja, Isokyrö
Valokuva	Matti Takanevan kokoelmasta
Kaikki saivat elää	
Tammikuinen yö	Tane Jokinen, Helsinki
Valokuva	Niilo Nummensalo, maanvilj., Isokyrö
Jouluvälähdys sairaalasta	Nimimerkki A. A.
Rauhasta	Nimimerkki Aili Maria
Sankarihaudalla	Nimimerkki Priitta
Valokuva	Kari Lehtonen, huoltomies, Isokyrö
Hyvää iltaa, Jeesus... ..	Nimimerkki Priitta
Piirustus	Chia Jokinen, Helsinki
Pekka ja Talitintti	Nimimerkki Priitta
Valokuva	Aili Korpela, opettaja, Isokyrö
Sarjakuva joulusatu	Nimimerkki Priitta
Kuvat piirsi	Mervi Mullola, koululainen, Isonkyrön Yhtkoulu II
Runo joulutontusta	Nimimerkki Priitta
Kuvat piirsi	Anna-Leena Ridanpää, koulul. Isokyrö, Ikola III
Juhulaklappi	Nimimerkki Priitta
Lentävä lautanen	Ismo Vierola, koul. Isonkyrön Yhteiskoulu, III
Kukkatervehdys Loppiaisen jälkeen	Nimimerkki Priitta
Takasivun juttu	A-toimittaja

Joulu- aattona

*Hiljaisina suuret salot,
hämyn huntu kattaa maan.
Kohta kirkeaat jouluvalot
syttyy iltaan tummuvaan.
Kohta arkipäiväin lomaan
juhlahetki suuri saa.
Rauhaa maahan rauhattomaan
joulukellot julistaa.*

*Portaan eessä puhtaat havut,
polut auki luotu on.
Sinertävät saunan savut
leijuu yllä kartanon.
Tuovassa jo vartoo kuusi
kynttilöitään, korujaan.
Joulu, aina yhtä uusi,
jälleen tekee tuloaan.*

*Taas kun kolkuttaapi oveen
käsi vieraan kaivatun,
hyvä jälleen omaan poveen
katsahtaa on sun ja mun.
— Eikö lie vain itsellemme
eletty taas vuosi tää.
Usein muistanehet emme
lähimmäistä kärsivää.*

*Aattoilta hämärtyvä
ihmeen meissä aikaan saa.
Hetkiseksi tahto hyvä
ajatukset kirkastaa.
Hyvään sanaan taipuu kieli,
poissa karvaus on sen.
Antamiseen altis mieli
täyttää sopet sydänten.*

*Usein liian pian aivan
hyvä tahto haihtuu pois,
niinkuin alla arjen vaiivan
taakkanamme vain se ois.
— Jospa Joulun Lapsi saisi
majan meissä pysyvän.
Kokonansa uudistaisi
sydämemme yksin Hän.*

MATTI NUMMENSALO

*"Tulkaa minun tyköni,
kaikki työtätekevät
ja raskautetut,
niin minä annan teille levon"*
(Mt. 11)

Kuulin syksyllä haastattelun, jossa keski-ikäiset ja jo vanhenevat työläiset kertoivat kokemuksistaan. Valmistelin juuri saarnaani. Aiheena oli mm. ylläolevat sanat. En voinut välttyä ajatukselta, että haastattelussa on saarnaan eräs näkökulma. Haastateltavat kertoivat koruttomasti työstään. Poikkeuksetta he pitivät alastaan ja olisivat halunneet siinä pysyä. Olisivat halunneet, mutta eivät voineet. Kova työtahti oli vienyt voimia ja terveyttä. Ammattitaitoinen työntekijä oli pudotettu toisarvoisiin siivoustoimiin ja pienemmille palkoille. Uutta ammattia ei enää voinut opetella. Sairaus nieli rahoja. Asunto vei suuren osan. Urakat suosivat nuoria. Lopulta henkinen paine romutti hermot.

Voidaan puhua haastateltavien johdattamisesta, värityksistä jne. Mutta oli kuinka hyvänsä, tajusin, kuinka tarpeen Jeesuksen sanat ovat: Tulkaa minun tyköni kaikki työtätekevät. Haastattelussa ei ollut mukana maaseudun ihmisiä, jotka ovat siinä kuin muutkin työtä tekeviä, vieläpä kovaa työtä. Jeesuksen sanat kuuluvat mailla ja kaupungeissa.

Eikö joulun Sanan pitäisi olla juhlallisempi? Tämä sana on juhlallisimmin, mitä Matteuksen evankeliumissa voi olla. Se on kappale Jeesuksen valtaistuinpuhetta. Lue koko Matteuksen evankeliumin 11. luku ja yllätyt sen voimaa ja suuruutta. Se, että tässä valtaistuinpuheessa on yllä siteerattu kutsu, on joulu-evankeliumia meille kaikille, arkisille ihmisille,

Joulu- keitä varten?

työssä väsyville ja kiireen painamille. Vaatimukset ajavat takaa ja odottavat edessä. Joulukin vielä taisi lisätä painetta.

"Tulkaa minun tyköni kaikki — syntymäpäiväjuhlanani — ja levähtäkää vähän". Jeesuksella on valta sanoa näin ja hänen sanoissaan on mahti, joka tekee ne eläviksi.

Viime kesänä sain nähdä Thorvaldsenin Kristusveistoksen alkuperäisenä. Veistoksen jalustassa on juuri mainittu Jeesuksen kutsun alkuosa. Jotta veistoksen sanoman tajuaisi, on tultava aivan lähelle sitä, laskeuduttava polvilleen, ja silloin vasta voi kohdata Vapahtajan katseen. Näin lienee todellisuudessaakin. Vapahtajan katseen tapaa nöyryytetty, polvilleen painunut. Tällä paikalla voi olla vain se, joka Herran edessä toivoo: Ole minulle syntiselle armollinen. Jeesuksen katseen alla saat anteeksi ja löydät joulurauhasi.

Jeesus sanoo: Oppikaa minusta, minä olen hiljainen ja nöyrä sydämeltä. Joulunviettomme tarvitsee hiljaisuutta. Ei vain meluntorjuntana vaan aktiivisena hiljaisuutena. Itsekkäitten vaatimusten on vaiennuttava: Kaiken hallitsija on seimessä ja ristillä: Hän on apua tarvitseva lapsi ovellasi ja vanki ja nälkäinen jossakin muualla. Hän on Jumala, jonka äänen kuuleminen on elintärkeä.

Kun jouluaattona suljet liikkeesi ja toimistosi, tai jo vähän ennen koulusi oven, kun kuusi on haettu ja "itikat" saaneet vähän paremman annoksen juhlan kunniaksi, pysähdy! Kuule syntymäpäiväsankarin ääni. Se tarkoittaa meitä kaikkia: t u l k a a m i n u n t y k ö n i. — Joulun on: Jeesus meitä varten.

Raimo Mäki

SEURAKUNTA SINUA VARTEN

Jumala ja Luoja ei jättänyt sivusta seuraamaan langenneen ihmissuvun turmeltumista ja lopullista tuhoutumista. Hän alkoi valmistella paluuta kansansa tykö perimään omaisuutensa. Hän lähetti Poikansa lunastamaan kansan. Saatukseen Jumalan maailmansuunnitelman päätökseen, ylösnoussut ja kirkastettu Kristus perusti seurakunnan pelastustyönsä elimeksi. Seurakunta on nähtävä Kristus-keskeisesti. Seurakunnassa toimii Kristus, ilman häntä ei seurakunta olisi mitään.

Kristuksen jatkama pelastustyö on nähtävä kaste-keskeisenä, kasteesta käsin. Uuden Testamentin mukaan on olemassa varsinaisesti yksi kaste, Golgatan ristinkuoleman ja pääsiäisaamun ylösnousemuksen kaste, jolla Kristus kastettiin. Sitä ennakoi hänelle Johanneksen kaste Jordanilla. Kun Jeesus asetti seurakuntaansa varten kasteen, kastetaan meidät siinä Jeesuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen (Room. 6: 3—5) yhdessä hänen kanssaan. Pyhä kaste on pelastuksemme alkukohta, osallisuus taivaallisesta kutsumuksesta, pestaus Jeesuksen väkeen, uuden liiton jäseneksi ottaminen. Kaste on pelastuksessamme kohta, joka on sataprosenttisesti Kristuksen teko, lahja, josta hän vastaa, kutsuminen, jota hän ei kadu

Seurakunta on kasteessa ja Pyhässä Hengessä syntynyt yhteisö. Sen jäsenissä on elämän kipinä, joka ei ole syntynyt ihmisluonnosta eikä ole lähtöisin muualtakaan tästä luomakunnasta. Se on elämä ylhäältä. Mutta seurakunta elää nyt Kristuksen taivaaseen astumisen ja hänen paluunsa välisenä aikana muukalaisena ja taistelevana. Sen on taisteluissa otettava vastaan kovia iskuja, se on haavoittuva, sen jäseniä kaatuu ja poistuu riveistä.

Taistelujoukot tarvitsevat huoltoa. Seurakuntaa huolletaan jumalanpalveluksissa. Jumalanpalvelukset on käsitetty tässä mahdollisimman laajasti jumalanpalveluksista kirkossa, kotiseuroihin, leireihin, kerhoihin ja kasteisiin saakka.

Jumalanpalveluksiin me kokoonnumme ei omaan kuntoomme ja riittävyYTEemme luottaen, että olisimme muita parempia, vaan kasteeseemme, koska Kristus on uskollinen. Oikeus tulla yhteen on Jumalan teon varassa.

Jumalanpalvelukseen osallistumme lapsina ja perillisinä. Se on meille testamentin avaamis- ja tutkistelutilaisuus, mihin osallistumme osallisina, eikä sivullisina. Tämä on ihmeellistä. Emmehän ole muuta kuin tuhlaajapoikia, kaikkia oikeutensa tuhlanneita ja sittenkin lapsia, niin vakuuttaa meille kasteemme Kristus synninpäästön evankeliumissa. Jatkuvasti laiminlyöty jumalanpalvelus on meille vakava muistutus, ettemme halua valvoa itsellemme tuota perintöosaamme, emme välitä nousta kerran osaamme Jumalan luona.

Meitä muistuttavat Jumalan sana ja elämämme kohtalot: muista, että sinun täytyy kuolla! Meitä muistuttaa seurakunnan läsnäolo, Herran huone, sen kellojen soitto, jokainen jumalanpalvelus, seurailtoitus, kerho, pyhäkoulu: muista elää. Elääksesi palaa saamaan sitä armohoitoa, mitä Kristus seurakunnassaan antaa. Kilvoittele hyvä uskon kilvoitus seurakunnan alas laskeman armon turvissa. Taistele, ettet menettäisi itseltäsi jumalanpalvelusta. Taistele lapsillesi jumalanpalveluksen siunaus.

AARNE MAUNUIA

ROVASTI N. E. VAINION KUOLEMASTA 40 VUOTTA

Kuluneena keväänä vietti Suomen sanomalehdistö 200-vuotisjuhlaansa. Helsingissä vietetyn pääjuhlan aikana oli erään pankkilaitoksen ikkunalla, toukokuun 25 päivän kohdalla näytteellä mm. vanha pääkaupunkilaislehden numero 40 vuoden takaa, 25. 5. 1931, jossa oli nähtävänä tuttu kuva ja muistelmakirjoitus edellisenä päivänä 24. 5. 1931 tapahuneesta Isonkyrön kirkkoherran, rovasti N. E. Vainion tapaturmaisesta kuolemasta.

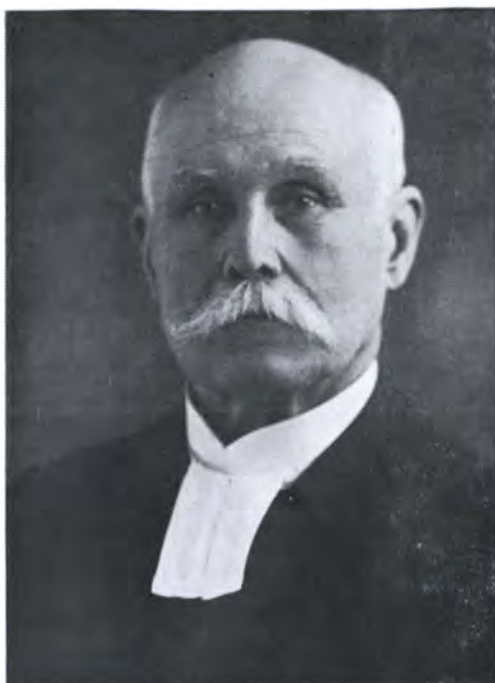
Ensimmäisenä Helluntaipäivänä 24 toukokuuta 1931, neljäkymmentä vuotta sitten, oli silloinen pitäjämme kirkkoherra rovasti N. E. Vainio palamassa jumalanpalveluksesta, lasten ripillepääsytilaisuudesta, hevosellaan pappilaansa. Joen pohjoispuolella, vastapäätä pappilaa, hevonen yht äkkiä pillastui, jolloin rovasti pudoten rattailta kaatui ja loukkaantui päähänsä siksi pahoin, että tajuihinsa tulematta kuoli kotonaan samana iltana kello 22.

Rovasti Vainio oli syntynyt 5. 11. 1860 Askaisissa. Toimittuaan papin tehtävissä eri seurakunnissa, mm. Ahvenanmaalla, oli hän kappalaisena Isosakyrössä kymmenen vuotta 1888—98 sekä kirkkoherrana vuodesta 1918 kuolemaansa saakka. Paitsi seurakunnan palvelijana otti hän innolla osaa yleishyödylliseen toimintaan. Hän oli perustamassa Isonkyrön Säästöpankkia ja emäntäkoulua, oli toimivana jäsenenä silloisessa isäntäyhdistyksessä, kansakoulun ja yhteiskoulun johtokunnissa. Yhtenä meidän eturivin Unkarin kielen tuntijana suomensi hän runsaan määrän Unkarin etevimpien kirjailijain, varsinkin Mauri Jokain ja Koloman Mikszathin teoksia. Lisäksi hän suomensi uskonnollista kirjallisuutta mm. Martti Lutherin Huonepostillan ja Juhani Ardntin Totisesta kristillisyydestä. Hänen oma julkaisutoimintansa käsitti pääasiassa uskonnollista runoutta, josta mainittakoon runokokoelmat "Poimulehtiä", Mestarin edessä" ja "Suomalaisia runoja".

Lähinnä maakunnallisena ja isänmaallisena runona on tunnettu hänen sanoittamansa ja J. Rannan säveltämä, nykväänkin usein laulettu Eteläpohjalaisen laulu sekä tunnetuinpana hengellisenä lauluna Mikael Nybergin säveltämä yksinlaulu "Rauhalla ei loppua".

A. A.

Rovasti N. E. Vainio

Rauhalla ei loppua

*Rauhalla ei loppua.
Kun sen Jeesus antaa.
Lampaansa kun korvesta
Olallansa kantaa.
Sinne, sinne pakenen
Turviin Herran Jeesuksen.
Auttaos Herra,
Rauhasi suo,
Sieluni kerran
Uudeksi luo.
Synnistä sydän puhdisti.
Niin ei rauhalla loppua.*

*Rauhalla ei loppua!
Tulkoot mailman myrskyt!
Kun on Jeesus haahdessa
Asettaa hän hyrskyt.
Tulee suuri tyven taas.
Kiitä sielun, auttajaas.
Herrani, sulle
Virteni soi.
Armosi mulle
Ain avun toi;
Kanssani kun olet haahdessa
Niin ei rauhalla loppua.*

*Rauhalla ei loppua
Isän asunnoissa,
Synti, suru, kuolema
Sielt' on aivan poissa
Ovena vain kuolo on,
Vievä uuteen elohon.
Ylistys Herran
Kaikukohon;
Nousenhan kerran
Taas elohon
Utena, aivan kirkasna,
Niin ei rauhalla loppua.*

N. E. Vainio

ROVASTI YRJÖ HEIKKI SIMOJOKI

syntynyt Paavolassa 24. 9. 1876, palvellut Isonkyrön seurakuntaa yhteensä noin neljäkymmenen vuoden ajan, siirtyi ajasta ikuisuuteen kodissaan Isoakyrössä 10. 10. 1971.

Kiitoksen tuominen Jeesuksellemme olkoon nyt korkein huvituksemme. Ruumiimme, sielumme, henkemme hänelle omaksi annamme.

Siionin virret 69

Lukkarin virkatalo Paavolan Kortekankaalla, josta pienen pojan asket suuntautuivat Oulun lyseoon ja kohti tulevaa elämäntehtävää. — Miten usein hän viimeisinä vuosinaan muistoissa palasi rakkaaseen lapsuudenkotiin.

Musiikin läpitunkema mies, jonka muistiin lähtemättömästi olivat jääneet matkat mainehikkaan YL:n mukana, kun Suomea laulettiin maailmankartalle. — Virrenveisuu oli elämän viimeisiin päiviin asti hänen ”korkein huvituksensa”.

Rovasti Simojoki viihtyi seurakuntalaisten parissa ja otti osaa seurakunnan kokoontumisiin elämänsä loppuun asti.

”Herää jo sinäkin, Siionin kansa, Jeesuksen syntymää muistamahan. Enkelit nousivat veisuullansa Herralle kunnia kantamahan.”

Syksy

Näin ikkunastani puun.
Syksy oli pukeutunut sen ruskaan,
se oli kaunis katsella.

Sydämessäni oli ilo ja suru
kun minä katselin puuta –
sillä myrsky kulkee syksyllä.

Myrsky ravisti puuta
ja äkkiä se oli alaston.
Minä itkin, kun katsoin ikkunastani
sitä alastonta puuta –
mutta en ollut lohduton.

Tiesin, että kevät saapuu:
Puuhun puhkeavat silmut,
puuhun puhkeavat lehdet ja kukat,
se huojuu tuulessa,
linnut laulavat sen oksilla.
Se elää.

Sillä tämän katoavaisen pitää pukeutuman katoamattomuuteen ja tämän kuolevaisen pitää pukeutuman kuoleamattomuuteen (I Korint. 15: 53). Mutta kiitos olkoon Jumalalle, joka antaa meille voiton meidän Herramme, Jeesuksen, Kristuksen kautta (I Korint. 15: 57).

JOULUN- VIETOSTA JAPANISSA

ORVON OSA

*Kun juhlalaulut soivat
ja riemu belkäähtää,
ne orvon sieluun toivat
vain varvaa viiltävää.*

*Hän miettii: Eipä varmaan
saa onni orvon luo,
kun kaipuu osan armaan
vain puutteen tuskan tuo.*

*Ei orpo lapsi yksin
vain nuokaa huoliaan.
Käy raskain kärsimyksin
myös kansat kahleissaan.*

*On tuskaa, turtumusta
maan ääret tulvillaan.
Ne pyytää armahdusta
nyt nälkään, kuolemaan.*

*Ei aamunnousun mailla
ja mustain lasten maan
nyt kansat rauhaa vailla
voi laulaa riemujaan.*

*Jos veljenkäsini heille
suot aineen vaatimaa,
myös tiedon, uskon teille
voit heitä johdattaa.*

*Näin kullekin, ken lienet,
soi rauhan säveleet,
on veljet suuret, pienet,
jos Luojan tahdon teet.*

*Niin aukee onnen ukset
vain orvon maailmaan,
kun hyvät toivomukset
myös johtaa toimintaan.*

Eino A. Lehtinen

Viime vuonna vietimme ensimmäistä, mielenkiintoista joulua Japanissa. Tosin se oli jo toinen joulukuukausi ulkomailla, mutta täällä, ei-kristillisessä maassa, oli erittäin mielenkiintoista seurata tapahtumaa. Olimme siihen mennessä olleet jo noin vuoden päivät maassa, joten jo vähän osasimme japaninkieltä. Ainakin tuon hyvän joulun toivotuksen eli ”Kurisumasu omedetoo!”

Meistä oli hämmästyttävää, että jo marraskuussa alkoi kaupallinen joulumainonta. Suuriin tavarataloihin, liikkeisiin ja kaduille ilmestyi hyvän joulun toivotukset ja mitä erilaisimmat koristeet, sekä lahjavihjeet. Joulukuusetkin, joita oli pienistä, kukkaruukkuihin istutetuista isoihin puihin saakka, olivat liikkeissä jo silloin. Meille annettiin hyvä neuvo: ”Jos haluaa kuusen, josta eivät kaikki neulaset ole vielä pudonneet, on se parasta ostaa aikaisin ja istuttaa puutarhaansa joulua odottamaan”. Mahdottoman kalliita ne olivat, mutta halusimme kuitenkin ostaa suomalaista kuusta muistuttavan joulupuun itsellemme.

Joulun alla tehtaat, liikkeet ja yleensä kaikki työnantajat muistavat työntekijöitään antamalla heille ylimääräisen lahjatilin. Näin useimmilla on mahdollisuus ostaa omaisilleen ja ystävilleen uuden vuodenlahjoja. Paras ostoskausi on kuitenkin juuri joulun alla, jolloin kaupat ovat auki aamuvarhaisesta iltamyöhään – jopa klo 22.00:n saakka. Useimmille japanilaisillehan joulukuukausi on vain kaupallinen sesonkikausi, mutta uusi vuosi on todellinen juhla.

Kristinuskon vaikutus ulottuu kuitenkin niin laajalle, että monet tietävät joulun varsinaisen sisällön. Johtuneekohan tästä, että nuorisoa, mutta myös lapsia ja vanhempaa väkeä tulee näihin aikoihin runsaasti kristillisiin tilaisuuksiin mukaan. Itse joulupäivä ei ole tavalliselle japanilaiselle mikään vapaapäivä, vaan tehtaat ja useimmat liikkeet ovat toiminnassa. Sentähden kristillinen joulujumalanpalvelus pidetään edellisenä sunnuntaina ja ns. kynttiläpalvelus lauantai-iltana.

Joulujuhlan yhteydessä suoritetaan usein kasteita. Tällöin varsinkin aikuiskasteet ovat yleisiä. Näin tulee joulun ydinsanoma konkreettisesti todeksi: ”Teille on syntynyt Vapahtaja, joka on Jeesus Kristus”.

Raili Korhonen

ISONKYRÖN SEURAKUNNAN NIMIKKOLÄHETIN KIRJE

— ”Tuletko mukaani? Menen hakemaan Esteriä Raamattupiiriin. Hän asuu lähellä Bethlehemiä.”

— ”Tottahan toki lähden. Kuka se Esteri on?”

— ”Hän on keskitysleirin uhreja. Hän ei paljon pääse liikkumaan. Teemme hänen ostoksensa ja haemme hänet jumalanpalvelukseen ja Raamattupiiriin. Esteri on mieleltään kristitty, mutta ei vielä virallisesti.”

— Siellä näkyvät Bethlehemin valot. Vuoret ympäröivät laaksoa. Rinteessä on kaupunki. Katselemme vuorten siluettia ja taivaalla tuikkivia tähtiä. Kerran tähti liikkui ja pysähtyi tuon saman kaupungin ylle. Kolme matkamiestä ihastuivat suuresti. Jotain ihmisjärjelle käsittämätöntä oli tapahtunut. ”Sana oli tullut lihaksi”. Jumalan Poika oli syntynyt.

— — —
Onjulain pensastolaiset opettelevat laulamaan ”Jesus tandi mu tanga” ”Jeesuksesta laulan Jeesuksesta vaan”. Miehet osaavat paremmin. Heitä on alkanut kiinnostaa Jumalan Poika.

Bethlehemin joulukellot

Pidetään väliaika. Hoidetaan sairaita. Eräs heistä lähtee kutsumaan pensastolaismiehiä kokoukseen. — Yhteinen peltoko? Ei, jokaiselle oma. Sitten siitä on vastuu omilla hartioilla. Se on kokouksen yksimielinen päätös. Maija-Liisa on tuottanut etelän kaupoista suuren määrän kuokkia, lapioita ja vesureita.

Nambahun ilmeet vaihtuvat. Epäilyä ja ihmettelyä. Ei hän ole uskaltanut pitää itseään ihmisenä, miehenä, joka voisi asua samassa paikassa ja jolla olisi pelto, jossa punavilja kasvaa. Nambahulle luvattun kuivan ja karun peltotilkun päällä alkaa loistaa tähti. Jospa tuo tähti johtaisi hänet ihmisarvoon. Nambahun sieluun on sattunut joitakin

Bushmani jousineen

Onjulain pensastolaisia

YRITTÄJÄYSTÄVÄLLISYYS

Ei löydy varmasti montaakaan sellaista maalais- tai kaupunkikuntaa, joka ei olisi ilmoittautunut yrittäjäystävällisten joukkoon. Tämä on nähtävissä esittävissä, ilmoituksissa ja suoranaisissa mainoksissakin.

On selvää, että eräät ominaisuudet luovat itsensä katetta yrittäjäystävällisyyden nimitykselle. Hyvät kulkuyhteydet ja luonnonrikkauudet sekä asutuskeskusten läheisyys ovat seikkoja, jotka synnyttävät yrityksiä, vaikka ei mitään muuta asian hyväksi tehtäisikään.

Istestään selvien edellytysten puuttuessa on niitä luotava tai löydettävä muita keinoja, jotka auttavat yrittäjiä. Aineellisella puolella aina voidaan tehdä hienonlaista, mutta henkisellä osalla vaikeudet voivat olla voittamattomia. Myönteistä ilmapiiriä ja nopeaa suhtautumista ei aikaansaada julistuksilla eikä esitteillä.

Yrittämisen ja varsinkin teollisen toiminnan edellytyksiä aineellisessa mielessä on Isossakyrössä olemassa ja niitä on kehitetty. Välttämättömänä pidettävään kaavoituksen lisäksi, joka todistaa suunnitelmallisuuden olemassa oloa, on sekä palvelu että huolto niin asiallisella tasolla kuin se maaseudun oloissa voi olla. Erikoisesti kouluolojen puolelta voi osoittaa tuntuvasti korkeampaa tasoa kuin on tavallista maaseudun olosuhteissa. Asuntojen tuotanto on mennyt jatkuvasti eteenpäin ja kaavoituksen lisäksi sitä on edistänyt vesi- ja viemärlaitoksen olemassaolo. Asuntotonttien saantimahdollisuus on tietysti myös ehtona sille, että kunnallistekniikkaan kiinnitetyt uhraukset tulevat hyödytetyiksi. Asuntojen puutteen sanotaan nykvisin usein olevan eniten rajoittamassa teollisen toiminnan sijoittamista ja kehittämistä paikkakunnalle — tai toisaalta asumis-

---

uudistavia säteitä Kristus valosta. Täällä vajaan käsitettyä se antaa voiman uuteen elämään. Se on tarpeeksi.

”Sillä hän on salannut ne viisailta ja ymmärtäväsiltä ja ilmoittanut ne lapsenmielisille”.

Kerran on Nambahu täydellisesti käsittävä Kristuksen salaisuuden — samoin minä.

Olemme matkalla todelliseen jouluun. Matkalla on ahdistusta ja myös paljon iloa. Emme ole toivotomia matkalaisia. Saamme juutalaisen Esterin ja Onjuulain pensastolaismiehen, Nambahun kanssa suuresti ihastua, kun Jumalan sana pysäyttää meidät ja ohjaa Jeesuksen luo. Hän kutsuu meitä pitämään tarjolla Elämän Sanaa. Se on se tähti, jonka lähetystyössä tulisi loistaa.

Kiitos Ieesus, että tulit ihmisen muotoon kauan sitten Bethlehemiissä. Synnyit Vapahtajaksemme. Voimasi elämän arjessa puhuu meille Sinun iimaluudestasi. Sinussa meillä on rauha ja todellinen jouluilo.

Kirsti Pakkala

olosuhteet, viihtyisyys ja lasten koulutusmahdollisuudet voivat olla niitä tekijöitä, jotka pysyttävät asukkaita paikkakunnalla, vaikka työpaikka olisi muuallakin. Kunnalliset toimenpiteet asuntoalueiden hyväksi kuuluvat tärkeimpiin aikaansaannoksiin, joilla luodaan katetta sanalle ”yrittäjäystävällinen”.

Samalla kun maa-alueita yhteiskunnan toimenpitein osoitetaan määrättyyn tarkoitukseen, tapahtuu rajoittamisia muun alueen käytölle, se on sääntönmukaista seuraamusta kerran alkuunpanulle kaavoitustyölle. Tämä pyrkimys on ymmärrettävissä siltä näkökannalta, että julkiset laitokset, palvelupisteet ja teollinen sekä muu yrittäjätoiminta tulisi sijoitetuksi ja asunnot rakennetuksi niin, että koko toiminta sopisi yhteen kunnallistekniikan toteuttamismahdollisuuksien kanssa.

Seuraavaksi sekä kuntaa että mahdollisia yrittäjiä kiinnostaa, millä ehdoilla tarkoitukseen osoitetut alueet ja muut edellytykset voidaan ottaa käyttöön. Tässä yhteydessä tulee ratkaistavaksi, mikä tulee olemaan ”riman korkeus” ja onko se sama kaikille. Yhtä tärkeää on, että ainakin ympäristökuntiin nähden on tasavertainen asetelma, sillä paikkaa itselleen etsivät noteeraavat tarkasti kaikki ehdot laajallakin säteellä.

Menneitten vuosien mittaan on totuttu siihen, että kyröläisiä yrittäjiä ei ole löytynyt ja yritystoiminnan aikaansaajia on jatkuvasti odotettu muualta. Ehkä asenteesta on tullut niin totuttu, että siitä on vaikea päästä erilleen vieläkään.

On ilmeistä, että ”riman korkeus” ainakin kahdella teolliseen tai muuhun yrittäjätoimintaan sopivalla alueella on nyt tullut määritellyksi. Samat ehdot pätevät toisillekin yrittäjille ja näin on aineellinen puoli tullut selvitettyksi.

Kokonaan toinen asia on, onko yleisten asenteitten ja mielipiteitten suhteen yrittäjäystävällisyyttä olemassa tai aikaansaataavissa. Tämänkin ehdon toteuttaminen on tärkeää ja löytyy monia näyttöjä lähiseuduilta siitä, mihin voidaan päästä, jos todella halutaan yksissä tuumin olla paikkakuntaa kehittämässä.

Isonkyrön sijainti kahden tai kolmenkin keskuk- sen välissä ja hyvien liikenneyhteyksien vaikutuspiirissä on sinänsä edullinen ja kun kunnallistekniikalla ja maa-aluevarauksilla on luotu yritystoiminnalle edellytyksiä useilla kunnan alueilla, niin paikan pitäisi olla ”vetävä”. Varsinkin kun kysymys on lisäksi ”asutusta maailmasta”, eikä mistään rakamaasta. — On luonnollista, että neuvottelumahdollisuuksia on jatkuvasti olemassa ja että toisen osapuolen kannalta suhtautuminen riippuu aina merkittävässä määrässä siitä, tunnetko tehtävien aineellisten tarjousten lisäksi paikkakunta yrittäjäystävälliseltä vaiko ei.

Kunnan kannalta yritteliäisyys on kaiken toiminnan peruste. Arvostus perustuu sekä työtilaisuuksien saantiin että verotettavien tulojen lisää-

OHION SUOMALAISTEN JOULUTERVEHDYS

Fairport Harborin pikkukaupunkia ympäristöineen Erie järven rannalla voidaan syystä kutsua Amerikan Pohjankyröksi, siksi runsaasti on se asutettu kyröläisten ja ylistarolaisten sukunimillä. Runsas puolivuosisataa on kulunut siirtolaisuuden kulta-ajoilta, josta lähtien pohjalainen murre on vaihtunut toisen ja kolmannen polven kyröläisen suussa englanninkieleksi, mutta paikkakunta on vieläkin eräs viimeisiä suomalaisuuden tukikohtia Uudella Mantereella, jossa entisen kotimaakunnan perinteet yhä elävät voimakkaasti.

Lähes jokainen pohjankyröläinen suku on täällä edustettuna, tämän toteaa kävellessään suomalaisten perustaman nykyisen Zion Lutheran kirkon kalmistossa, jossa voi lukea kivipaasista sellaisia tuttuja nimiä kuten Killinen, Mietty, Myllykoski, Erkkilä, Lammi, Lahti jne loppumattomiin. He eivät olleet uudisraivaajia sanan varsinaisessa mielessä, olihan Amerikka vuosisadan alusta lähtien pitkälle kehittyneen teollisuusmaa, mutta omassa pienessä piirissään siirtolainen noihin aikoihin sai kokea kaikki siirtolaisuuden kiroit, joihin monasti vielä liittyi poltinmerkki ”rantojen taa menneestä raukasta”. Tilannetta eivät myöskään parantaneet silloiset huijaavat etäisyydet, postinkulun hitaus ja epäilykset maahanmuuton aiheellisuudesta varsinkin alkuvuokoina ja niinpä niissä oloissa heikot luonteet karsiutuivat armotta. Pohjalaisten maahanmuuttajien joukossa ei viime mainittua juuri ollut havaittavissa; siellä missä usko loppui, tuli tuttu jääräpäisyys avuksi, jolle taas Aleksis Kiven mukaan ei löydy vastusta ollenkaan.

Paljon ovat asetelmat muuttuneet siitä lähtien.

Tämän päivän siirtolainen on maailmankansalainen jo lähtiessään, jos sitä termiä voi käyttää. Hän on henkisesti myönteisemmin asennoitunut muutoksiin, hänellä on nähtävästi ammattikoulutus ja osittainen kielitaito ja maapallon kutistuttua ultranopeiden liikenneyhteyksien mukana, hän tietää olevansa vain tuntien takaisen matkan päässä omaisistaan. Nämä kaikki antavat hänelle realistisen otteen uuteen maaperään ja auttavat ratkaisevasti sopeutumisvaikeuksissa. Tunnettu sanonta Atlantin väärellä puolella olemisesta alkaa siis olla voitettu kanta normaalioloissa, joskin siirtolaisen elämässä on hetkiä, jolloin tunteet ottavat ylivallan ja ellei se tapahdu muulloin, tapahtuu se ainakin jouluna.

Amerikkalaisessa joululaulussa lauletaan — ”I’ll be home for Christmas, if only in my dreams” — eli vapaasti: Olen kotona joulun, ellen muuten, niin ainakin unelmissani. Lapsuuden joulu Lakeudella on vieläkin ainoa oikea joulu, joka on tavoittamattomissa. Se saattoi olla nykyisiä jouluja paljon puutteellisempi, paljon köyhempi, mutta siltikin sanoin kuvaamattoman paljon rikkaampi.

Tätä luettaessa palaavat kaikkien meidän sieltä lähteneiden ajatukset tutuille kotitanhuville kiitollisina ja tietoisina siitä, että kotiseudun kunnioitus meille merientakaisille on ja tulee olemaan kuin yhdestoista käsky.

Siunattua Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta.

Pyynnöstä ”Isonkyrön Joululle” Ohion suomalaisten puolesta.

Fairport Harbor, Ohio, lokakuussa 1971.

Heikki J. Perttu

mismahdollisuuksiin. Viimeksimainittu koskee erikoisesti toista puolta veronmaksajiamme eli maatalousyrittäjiä. Kysymyshän ei ole työpaikkojen lisäämisestä vaan myyntitulojen aikaansaamisesta. Nythän ei enää suoriteta pinta-alan mukaista vaan kirjanpitoerotusta ja rahatulujen lisääntyessä suurenee kustannuksista huolimatta yleensä myöskin se osa, josta veroja maksetaan. Maatalouteen liittyvien myyntitulojen lisäämispyrkimykset ovat varmasti tärkeämpiä kuin peltoiden paketoimien edistäminen. Sekä yksityisen että kunnan edut ovat tässä samansuuntaisia. Perinteellisten myyntituotteiden lisäksi on aina etsittävä uusiakin, koska markkinointimahdollisuudet vaihtuvat jatkuvasti.

Yrittäjätöiminnan kannalta ei koskaan voida odottaa pikaisia tuloksia. Edellytysten aikaansaa-

minen on vienyt pitkiä aikoja ja alkavia yrityksiä vaivaa nykyisen kalliin rahan aikana säännöllisesti käyttöpääoman puute sen jälkeen kun itse tuotantolaitos on saatu rahoitettua. Mutta kaikki toiminta pyörittää elinkeinoelämän rattaita ja kerrannaisvaiikutukset näkyvät monella tavalla paikkakunnan elpymässä elämänmenossa. Kunnan kannalta ihmisten olemisen, elämisen ja yrittämisen edellytysten kehittäminen on monien toimenpiteitten yhteisvaikutusta pitkältä ajalta. Parhaassakin tapauksessa voidaan tarjota sittenkin vain edellytyksiä ja mahdollisuuksia, yrittämiseen ja toimintaan tarvitaan joku, joka panee toimeksi. Usein sellaista henkilöä kutsutaan ystävällisesti vrittäjäksi. Silloin suhtautuminen on yrittäjystävällistä.

Risto Knaari

Joulu kauan sitten

Huurteiset puut
latvansa tähtien vyöhön
nojaten nukkuvat talvista unta.
Pakkanen. Kuu. Vaalea, vanha.
Lunta.
Kirkko ja tie.
Kulkusten helkettä yöhön.

”Enkeli taivaan . . . ”

”Mummu,
miksi tuo pappi kulkee
yllään tuollainen punainen takki?”

Kotona himmeli riippuu
katosta.
Hiljaa liikkuu.

tane jokinen

Täältä kotoa

Kiiltomato mataa
joulukirkkoon aamupimeässä.
Autojonon himmennetyt valot
hämärässä heijastelee.
Sataa.

Hiilikasa kiiluu
pihapientareella.

Valkoristirivit kirkkomaalla
sadeharmaudesta hehkuu.
Mummu kynttilöineen
kahden ristin kautta astuu hiljaa
kirkkoon.
Surunsvyvät uurteet poskillansa
kastuu.

Kirkkomäen puitten alla
hiilet hiipuu.
Häkä tuoksuu.

tane jokinen

Kohta tulee kuluneeksi 40 vuotta kun pitäjäsämme aloitettiin keskitettyä kotiseututyötä. Helmik. 17 p:nä 1933 lääkäri Väinö Airo kutsui kotiinsa pitäjäläisiä keskustelemaan kotiseutuasioista, kutsua noudattikin n. 20 henkeä. Airon alustaessa kysymyksen Kotiseutuyhdistyksen perustamiseksi, sellaisia kun oli jo olemassa maakuntamme eri pitäjissä. Päätökseksi tulikin että yhdistys perustetaan. Väinö Airo loi siten pohjan toiminnalle, jota hän sitten tarmolla jatkoi 10 vuotta eli kuolemaansa asti, hän oli puh.johtajana ajan 1934—1944. Ensimmäiseen väliaikaiseen hallitukseen valittiin puheenjohtajaksi Jukka Kailio, varapuheenjohtajaksi Väinö Airo, sihteeriksi L. A. Rauramo, ja rahastonhoitajaksi Matti Pispä, lisäksi Aune Heinonen ja K. A. Saunamäki, varajäseniksi August Kauppi, Klaara Vainio ja K. J. Vaismaa. Seuraavana vuonna alkoikin sitten Airon puheenjohtaja kausi. Hyvänä sihteerinä toimi rovasti L. A. Kauramo vuosikymmenet, eli lähes siihen asti kun hän eläkeläisenä poistui paikkakunnalta. Airon kuoleman jälkeen toimi puheenjohtajana Matti Pispä, hänkin kuolemaansa saakka. Hänen jälkeensä tuli pitkäaikaiseksi puheenjohtajaksi Viljo Knaapi. Rahastonhoitajana on ollut K. A. Saunamäki v. 1934 vuoteen 1964, eli yhteensä 30 vuotta. Viljo Knaapi ja K. Saunamäki erosivat samana vuonna 1964, heidät kutsuttiin yhdistyksen ensimmäisiksi kunnia-

seen, keräilijöinä ovat toimineet mm. Aune Heinonen, Väinö Tuomaala ja Matti Nummensalo. Asiakirja keräys on myöskin toimitettu koko pitäjän alueella, sekin aika hyvällä tuloksella. Leväluhta ja muinaishaudat ovat saaneet huomionsa, samoin monet muut kohteet. Kun museoesineistöä alkoi kertyä pieniä ja isoja sellaisia määriä, että oli ryhdyttävä suunnittelemaan säilytyspaikkaa. Niinpä yhdistyksen hallitus alkoi etsiä tarjolla olevista vanhoista tupa- ja rakennuksista sopivaa. Sellainen löytyikin Arvi Pihuholalta Kuivilasta, josta rakennus sitten siirrettiinkin seurakunnalta saadulle vuokratontille, lähelle vanhaa kirkkoa, entiselle vanhalle Kyrön markkinapaikalle ja olut-tupien perustuksille. Rakennus valmistui v. 1949. Siitä sai alkunsa nykyinen kartanomuseo, joka käsittää 9 rakennusta, lisäksi Peltosäätio lahjoitti yhdistykselle vanhat viljamakasiininsa. Näin on syntynyt paljonkin näkyvää omaisuutta ja nähtävää. Viimemainen esinekeräys koski sotamuisto esineitä, joista saatiinkin erikoinen oma osastonsa, jollaista ei löydy monestaakaan museosta maassamme. Kunnan kirjaston yhteydessä erillään oleva museon kirjasto ja arkisto, tarjoaa tutkijoilleen runsaasti mielenkiintoista aineistoa.

Paljon on tehty näkyvää ja näkymätöntä työtä yhdistyksen ja museon hyväksi. Työntekijöitä on ehtinyt olla vuosikymmenten kuluessa lukuisa jouk-

KOTISEUTUTOIMINTAA ISOSSAKYRÖSSÄ

jäseniksi. Sen jälkeen ovat puheenjohtajina toimineet Herman Perttilä ja Lauri Sepänmäki, sihteerin tehtäviä on hoitanut Rauramon perintönä Konrad Alanen.

Kun nyt katselee yhdistyksen lähes 40 vuoden toimintaa, mitä on saatu yhdistyksen puitteissa aikaan. Ensinnä tulee kuitenkin mieleen ne asiat jotka on jäänyt tekemättä. Väinö Airo alkoi ensimmäisenä tehtävänä suunnitella muistomerkin hankkimista Nuijasodan päällikköjen teloituspaikeksi Kontsaan saarelle, mutta oli aikamoinen isku suunnitelmille, kun k.o. saari jokea levitettäessä hävitettiin melkein kokonaan pois, saaren jäännökselle ei voinut enään muistomerkkiä rakentaa. Nuijasodan muistomerkin saamista on kuitenkin elätelty jatkuvasti, jonka sijainti olisi tullut suunniteltuun puistoalueeseen vanhan kirkon etualalle, josta löytynee piirustukset ja suunnitelmat vieläkin. Nämä työt ovat ainakin jääneet tekemättä. Mitä sitten on tehty? Vanhojen esineitten keräys pantiin heti aluksi käyntiin koko pitäjän alueella, se toiminta on jatkunut ja jatkuu edelleen. Esineistöä onkin talletettu museossa ja kunnan kirjastossa yht. noin 6 000 kpl, onhan määrässä eroa kun esineitä oli 1 936 Knaapin myllyssä näytteillä 300 kpl, ne kun olivat esitteillä maatalousnäyttelyn yhteydessä.

Kansantietoutta ja tarinoita on kerätty useita satoja liuskoja, keräyksiä on suoritettu moneen ottee-

ko, jotka ovat ottaneet osaa kotiseututyöhön, uhrattavasti ja vaivojaan säästämättä, paljon on heistä siirtynyt elämästä ikuisuuteen. Innokkaista työntekijöistä tekee mieli muistaa seuraavat: Väinö Airo, Matti Pispä, L. A. Rauramo, K. A. Saunamäki, Viljo Knaapi, Aune Heinonen, Verner Plukka, Lauri Sepänmäki ja Tyyni Nieminen. Luetteloa voisi jatkaa nimillä jotka olisivat sen ansainneet, heistä on kuitenkin osa vielä toiminnassa mukana. Nykyiseen työryhmään eli hallitukseen kuuluvat puh.joht. Herman Perttilä, varapuh.joht. Lauri Ritari, siht. K. Alanen, Sylvi Ritari, Esteri Antila, Eino Luoma, Esko Kettula ja Matti Loukola.

Vieläkö yhdistystä tarvitaan? Siihen voi vastata että tekemättä on paljon ennen suunniteltua, ja uutta aihetta painaa päälle. Kotiseututyö on muutakin kuin museon hoitoa ja esinekeräilyä, se on työtä joka olennaisesti liittyy ihmisen elämään. Valtakunnan puitteissa aiheita lisätään jatkuvasti, niihin kietoutuu kaikki kulttuurimuodot, luonnon-, maiseman-, rakennussuojelut, saasteongelmat, kotiseudun yleinen taso ja viihtyvyys, sekä lisäksi paljon muuta. Tvöstä ei siis ole puutetta eikä aiheista. Tvöntekijöistä ja varoista on enemmänkin puutetta, mutta elävän elämän on mentävä eteenpäin, niin kuin se on mennyt tähänkin asti.

K. Alanen

Mietin Jouluna....

Meillä on hyvinvointivaltio
ja sähköllä kirkeasti valaistut talot.
Kuitenkin jouluna sytytämme
kynttilöihimme tuikkivat valot.
Sähkön kirkeankylmään realismiin
väsyimme varmaan.
Kynttilän ystävällisessä hämyssä vietämme
hetken armaan.
Atomiaika on ja raketit jyristen
tähtiin kiittää.
Sentään aatos jouluna lapsuuden
tähtilyhtyihin liittää.
Keskellä yltäkylläisyyden kaipaus
rintaan hüpii.
Joulumielen tuo vain kynttilä, tähti
ja enkelin siipi.
Joulun Lapsen kuningaskuntaan
ne lepoa kaipaavan henkemme johtaa.
Yksin se — Salattu — pysyy,
ydintuho kun näkyvän kohtaa.

Priitta

Hymy

Keskellä kylmän maailman
Seimi säteilee.
Katso, oljilla Seimen
Lapsi hymyilee.

Seimelle kiireesti juoskaa
— niin kuin paimenet —
viluiset, itkevät, heikot,
lapsenmieliset.

Seimestä lämpö —
lämmöstä hymy —
Hymy sulattaa jäätä
keskellä kylmän maailman.

Priitta

HESSAKIN VOI PYÖRITTÄÄ

Isossakyrössä on aikojen kuluessa elänyt ja vaikuttanut monen sortin taitomiehiä, muun muassa ainakin yksi sellainenkin, joka oli koko pienen ikänsä vaivannut päättään ikiliikkujan keksimisellä. Tämän Napuen kylässä asuneen miehen nimi ei ole tiedossamme, mutta hänen vaimonsa nimi oli Hedvig tai Helvi, ja häntä luonnollisesti sanottiin paikkakunnan tavan mukaan Hessaksi.

Kerran mestarin luona oli useampia vieraita, joille hän alkoi esitellä keksintöään. Pyöritteli koneen veivistä, selosti laitteen rakennetta ja toimintaperiaatetta sekä ”veivasi” jälleen, kunnes joku läsnäolijoista rohkeni kysäistä:

— Eikö se yhtään pyäri jos ei itte pyäritä?

Mestari katsoa muljautti silmälasiansa yli siihen tapaan kuin typerän kysymyksen tekijöille on tapana muljauttaa ja vastasi:

— Ky-yllä se pyärii vaikka sitä vain Hessakin pyärittää.

ENSIMMÄINEN MAILMANSOTA JA MINÄ

Kun sain määräyksen kirjoittaa tähän joululehteen, arvelin, ettei tule mitään. Annettiin niin lyhyt määräaika, että aihetta ei synny. Minusta ei ole joulupukiksi.

Mutta sitten, kun sain kirjoittamiseen ylöslyökäyksen, kuten lakimiehet sanovat, niin seuraavana yönä mulle laulettiin laulu. Alitajunta suostui toimimaan. Tästä näemme, että aika ja aihe on sama asia.

Laulu kuului näin:

”Raa — raa jommenaurakaa
raajumme rietsutsa
pajukutsa rau.”

Heräsin, katsoin kelloani, että onko se neljä, kun laulu kuuluu ja on vielä pimeä. Kello oli neljä ja sekös nauratti.

En ole ainakaan viiteenkymmeneen vuoteen kuullut ja muistanut koko laulua. Mitä se merkitsee. En tiedä.

Ensimmäisen mailmansodan aikana, kun olin koulupoikana Vaasan lyseon alaluokilla, kulki kamarini ikkunain ohi joka päivä kello neljä aamulla pitkin Pitkääkatua pieni sotilasosasto, joka moniäänisesti lauloi tuota laulua. Jokin insinööriosasto vissiin — vehkeistä päätellen.

Nyt vuosikymmenien jälkeen, kun korvani taas soittivat samaa laulua, havaitsin, että jahas, kyroläisille on kirjoitettava ensimmäisen maailmansodan muistoista. Siitä ja silloinhan tämä kaikki maailmaa mullistava tohina alkoi. Eikä loppua ole näköpiirissä. Nimittäin sotien ja vallankumousten loppua. Maailmanloppu kyllä on näköpiirissä. Ei mun lapsuudessani Kyröössä muusta niin paljo puhuttu kuin mailmanlopusta. Vähemmästäkin paasaamisesta se on tulollansa.

Kun minä silloin ammoin sitten heräsin kouluun ja hain koulukirjojani framille ja juotiin aamukaffia, niin isäni eli faari, sanoi:

— Taas roikastivat keskellä yötä.

Faari oli aina varovainen arvioinneissaan ja moitteissaan, mutta nyt hän oli tietysti herännyt sikiästä tnesta. Se pisti vihaksi. Mutta minkäs teit. Suomi oli tsaarin Venäjän kuvernementti, hänen sotaväkenensä teki täällä mitä tahtoi, vaasalaisten yöuni ei liikuttanut tsaaria vähääkään.

Äitee sanoi, notta

— Poika-paraat, koto on Venäjehellä asti ja on oltava täällä vierahalla maalla.

— Onko tämä vieras maa, minä sanoin.

— On se niille, sanoi äitee.

Faari sanoi, että olihan meillä omakin sotaväki, mutta keisari lökkautti sen. Pelkäsi, että jos mailmassa kahina alkaa, niin Suomi julistaa ittensä it-

tenääseksi. Keisari otti pyssyt pois. Sitten faari otti paperossin, viritti sen äkkiä ja veti pitkän savun ja sanoi:

— Saas sitten nährä, kun pojat tulovat uuresta Amerikasta.

Vasta aikain päästä selvisi, mikä se Uusi Amerikka oli. Yläluokilta hävisi poikia, ainakin Vantusen Eemeli ja Ruusin Viljami — jääkäreiksi Saksaan. Kun santarmit kiristivät omaisia, niin santarmeille sanottiin, että Amerikkahan se on mennyt, niin se sanoi lähtiessensä.

Mutta minä lähdin kouluun. Uskontoa, laskentoa, suomia, ruuttia, venäjää . . .

Kouluun ei ollut pitkä, neljä kadun väliä. Mutta matkan teko oli hidasta, kun venäläinen sotaväki harjoitteli kadulla, kohta portin edustalla. Kadulle oli tuotu tällinkejä, joista kiikkui olkisäkkejä. Niitä kohti hyökättiin pistin sojossa. Ennen pitkää tahti muuttui, kun rintamalta tuli viestejä, ettei pistin auta saksalaisia vastaan. Alkoi ampumaharjoitukset nenä maassa.

Varsinaista troissausta harjoittivat tietenkin alipuseerit, mutta harjoituksia valvoi nuori aliluutnantti. Upseerit ovat Venäjällä aina kuuluneet yläluokkaan, olkoonpa yhteiskuntajärjestys mikä hyvänsä. Tämä oli varmaankin aatelismies, pitkä ja pulska, jolla venäläisen tavan mukaan oli kultainen rannerengas, vahva kuin hevosen kettinki. Potkaisemalla hän antoi ohjeita soltuille. Joskus ajoi gaspardin kenraali ohi parivaljakolla, jolloin koko plutuuna nousi tekemään smirnaata. Ainakin meidän koulupoikien tietojen mukaan se oli kenraali, jolla oli sinellissä tulipunainen foori.

Mistä vaasalaisten liikenne kulki, kun kaduilla harjoiteltiin. Se sai kulkea mistä pääsi, olihan niitä vapaitakin katuja. Liikenne ei ollut hääviä: sokuritehtaan tirehtöörin avoauto, kauppiaitten ookarit, jokunen iisvosikka ja maalaisten hoijakat ja kärrylavat.

Tsaarin upseerit pyrkivät seurustelemaan vaasalaisissa säätyläispiireissä, jotka siihen aikaan olivat ruotsalaisia. Sitä ei kaupunkilaisten keskuudessa yleensä hyvällä silmällä katsottu, mutta rakkaus teki tekojaan ja monta avioliittoakin solmittiin. Minne nämä Vaasan flikat ovat joutuneet. Upseerit ammuttiin Pietarissa, vallankumouksen hurmassa. Perheitten kohtaloista ei liene tietoja.

Mitä isot edellä. Kun Lepokiven Tilta meni Vaasaan Anterssonin rouvalle piiksi, niin rouva moitti, että kuinka Tilta kulkee sotamiehen kanssa. Tilta vastasi silmät loistaen:

— Ei frouva tiärä, kuinka ryssä rakastaa.

Me pojat käydä junttasimme lyseon koulua,

ISOKYRÖLÄISISSÄ ON AINA OLLUT "KAUPPIAHANVERTA"

Kun ajellee nykyistä Isokyröä kylästä kylään ja katselee ympärilleen, niin voi todeta että kyllä sitä yritetään monella tavalla. Viljelysaukeamat ovat hyvin hoidettu, kartanot ovat yleensä uusittuja ja värikkäitä. "Kauppapuaria" tulee vastaan monenlaisia, on tavarataloja ja kauppahuoneita, näkyypä jo tehtaitakin. Yrittäjiä löytyy joka alalle. Pellot kasvaa viljaa markkinointi vaikeuksiin asti. Kaupoissa on tavaraa niin paljon että on myyntivaikeuksia, elintaso on korkea.

Helposti tuntuu nykyajan ihmiselle, että tämäntapaista se on aina ollut, mutta eipäs vain. Talolliset ja muut mäkitupalaiset ovat tiloillaan eläneet vuosisadasta toiseen, sukupolvesta sukupolveen, mutta muu nykyinen liiketoiminta eri muotoineen on niin uutta, että vanhimmat ihmiset muistavat sen syntymisen, mikään yritys tai liiketoiminta ei ole vielä täyttänyt 100 vuotta. Aika tuntuu lyhyeltä kun sitä vertaa kyröläisten elinkauteen jokensa partailla. Mutta eletty ja yritetty on monella tavalla vuosisadasta toiseen, paljon vaikeampaa on kuitenkin aina ollut kun mitä on nykyään. Talonpojissa on aina ollut "kauppiahanverta" joka on pannut heidät yrittämään liiketoimintaakin. Isokyrössäkin tunnetaan jo 1400 luvulta alkaen sellaisia kuin maakauppiaita eli kauppiastalonpoikia. He olivat laivureita jotka liikemöivät merillä omilla laivoillaan, joita itse rakennuttivat. Aluksi toimintapiiri oli hyvin rajoitettu pohjoiseen päin Kemin ja Iin satamiin, laajentuen myöhem-

min Suomenlahden satamiin, Eestiin, Tukholmaan ja Saksankin satamiin. Ulosvienti tavaroina olivat terva, tuohet, turkikset, vuodat, voi ja kalat. Vastaavasti tuotiin suolaa, tupakkaa, viljaa, verkaa taloustarvikkeita, viiniä ja koristeita. Laivureina tunnettiin rikkaimmat talonpojat, heillä oli suurimmat maatilat, karjaa ja muuta omaisuutta vastaavasti eniten. Sellaisia kauppiastalonpoikia mainitaan Isokyröstä mm. Ventälästä Mottinen, Orismalasta Punkarit ja Valtarit, Palonkylästä Penttilä eli Penttala, Pernut Pernulasta, Kuivilat Kuivilasta. Heidän suvuistaan tuli maakauppiaita monen sukupolven ajaksi, sillä he olivat eri tavoin kuvassa mukana n. 400 vuoden ajan. Maaseutulaivurien toiminnan otti vähitellen haltuunsa kaupunkikauppiaat, ulkomaankaupan laajetessa ja laivojenkin vastaavasti suuretessa.

Maaseutumarkkinat olivat ainoa kauppamuoto jossa tehtiin kauppaa maaseudulla, näinpä Isokyrössäkin pidettiin tällaisia markkinoita vanhan kirkon läheisellä alueella. Niitä alettiin pitää jo ainakin 1600 luvun alusta, sitten ne jatkuivat vuosittain ensin talvi- ja sitten 1700 luvulla muuttuivat elokuulle eli Laurinpäivämarkkinoiksi, kunnes ne 1804 kokonaan lopetettiin. Markkinat toivat aina tullessaan merkkitapahtuman pitäjäläisille, sinne kun oli kaikkien määrä mennä lapsista alkaen. Vaasan kauppiaat toivat tavaroitaan myytäväksi, ja kyröläiset puolestaan saivat myydyksi heidän omia tuotteitaan. Vienankarjalaiset eli n.s.

---

molskihousut jalassa ja lyseon lakki päässä. Syksyisin koulu teki huviretken Vanhaan Vaasaan. Rehtori soitti Mustasaaren pappilaan rovasti Björklunnille, että nyt tullaan, että veli tietää. Prouvaasti pani trenkinsä suolapyssyn kanssa omenatarhaa vartioimaan. Mutta aina sitä jotain saatiin, kun monelta taholta vouvattiin.

Kun sota jatkui ja jatkui, ei siitä sitten enää kukukaan mitään piitannut. Se oli niin kaukana. Ruokaa oli, leipäkortit tulivat vasta myöhemmin. Mutta iloonen uutinen oli, kun käskettiin Palhojaisiin, Saaren mumman hautajaisiin. Sai hyvää syömistä, veskunasoppaa, palvattua lampahan lihaa, lihapullia. Lihapullista minä salaa kaivoin löökimpalat pois ja nakkasin menemähän. Ikänä kun tultihin hautuumaalta, niin annettiin ryyppypikarillinen mustaa makiaa viiniä ja mustapaperinen karamalli, jonka valkoisessa nauhassa luki:

Mitä auttaa kullan kiulto, mitä palio hopia.

hautaan et sä poika, neito, niitä saata sulkia.

Kyllä koulunkäynti muuten olisi menetellyt, mutta kun ei koskaan tahtonut tulla kesää. Kun toukokuun viimeinen viimeinkin tuli, niin se oli juhllista. Lehtorit saapuivat vakaasti, arvokkaasti, silinte-

rit päässä. Levön, Gröhdahl, Hammasström, Heinrichius, Ingman, Richter. Vain lehtori Juho Vihtori Korvella oli vihreäksi vurtunut knalli, jonka kuvussa oli lievää törkeämpi ruhjevamma, jonka oli siihen lyönyt neljännen luokan oppilas laihialainen Teutori Koskinen.

Rehtori Levön aloitti puheensa:

"Rakkaat nuoret ystävät... Taas on lukuvuotemme päättynyt menestyksellisesti... (Sitten en enää kuule mitään, ajattelen vain, että tietysti tulee taas ruottissa reput, mutta mitä siitä, lopettais nyt jo lorunsa, että saisi hakea polkupyöränsä Kultin verstaasta, jossa siihen on pantu uudet kettingit, minä lähdän vielä tänä päivänä Kyrööhin, tavarat on jo pakattu reppuun, jonka minä otan selkääni ja pakkarille tuliaiset sisarelleeni Taanolan Fialle, äitee sanoo, nottei ilman sovi mennä, vie hakattua lihaa hallista ja paakelsiinia Toolin pakarista.) No nyt se rehtori viimeinkin lopettelee, sillä on aina lopuksi samat sanat:

"Siveys armon saa, sivistys maan perii".

— — —
Hurraa, nyt Kyrööhin.

Kirkonkylän vanhaa kauppapaikkaa

Laukkuryssätkin tulivat jo 1600 luvulla piristämään markkinoita, he tulivat kielloista huolimatta, ja myöhemmin luvan perusteella. Heidän kantamuksissaan oli varmaankin kyröläisille mielenkiintoista tavaraa. Markkinapäivää lukuunottamatta kaupan käynti oli tehtävä suoraan kaupunkiin siellä olevien kauppiaitten kanssa, jotka puolestaan tekivät kaikkensa estääkseen muunlaisen kauppatoiminnan maaseudulla. He loivat kaikenlaisia suhteita asiakastalonpoikiin, jotka olivat siten pakoitettuja viemään tuotteensa heillen. Näin jatkui vuosisatoja. Kunnes vasta v. 1859 vapautettiin maaseutu tästä ikeestä, niin alkoi maaseudullakin uusi aikakausi. Kauppiaita ja ”kauppapuaaria” alkoi ilmestyä vähitellen ensin kirkonkyläin, myöhemmin oli kauppa lähes jokaisessa kylässä.

Vanha Ventälän kauppapaikka sai ensimmäisen kauppiaansa v. 1878, joka oli Lappajärvellä synt. mutta tuli Oravaisista John Johnson. Hän rakensi liiketalon ja perusti kaupan, jonka sitten myi v. 1894 vaasalaiselle Vörlundille, hänellä oli lisäksi leipomo, sekä harrasti viljakauppaa. Vörlund myi liikkeen sitten Esa Kettulalle 1915, joka myöhemmin rakensi uuden liiketalon vanhan tilalle. Veljekset Kettula ostivat sen jälkeen tien toisella puolella olleen apteekkitalon, josta on muunneltu nykyinen kauppahuone. Apteekkitalo on näytelty sitä ennen monivaiheisen osansa, sillä sen ensimmäisen alkurakennuksen jossa jo pidettiin kauppaa, rakensi ja omisti vähänkyröläinen tunnettu kauppias Tuomas Laurell, joka jo 1886 vaikutti Vaasassa. Rakennuksessa oli Laurellin vuokralaisena leipuri Pehkonen. Kaupan tilat vuokrasi Laurell v. 1886 apteekille, vuokraajana oli F. G. Hårdhil. Pehkonen puolestaan osti talon 1890. Hän myi sen 1891 apteekkari Abiel Shydeniukselle. Näin alkoi apteekin varsinainen ja vahvistettu toiminta. Leipuri Pehkosen puolestaan toimiessa vuokralaisena omis- sa nurkissaan. Vanhan Ventälän kuvaan kuuluivat Talvitien färiärinliike, sekä leipureina Helmi Ura, sekä sitä ennen oli ”pakari” myöskin Laurilan talossa.

Sitten on mentäväkin jo välillä kirkon- eli Loukonkylään, siellä ensimmäisenä kauppiaana muistetaan närpiöläinen Pacgalen, jonka kauppa oli ent. diagonissan tuvan paikalla. Sen jälkeen tuli kauppiaaksi vaasalainen Asblund. nvk. KK. myymälän paikalle. Asblundin myymälänhoitajaksi tuli Oravaisista Mikko Blomgvist v. 1892, hän ja vai-

monsa olivat jurvalaisia. Blomgvist ryhtyikin sitten rakentamaan itselleen liiketaloa Ventälään, jossa hän toimikin kuolemaansa asti, jälkeläisten jatkaessa toimintaa. Sillä paikalla on nykyinen Osuuspankin talo. Kirkolle tulivat Asblundin jälkeen kauppiaiksi vähänkyröläiset veljekset Kalle ja Juho Hakanen, josta sitten muuttivat kauppiaiksi Seinäjoelle. He myivät talon 1903 Osuuskaupalle, josta muodostui Isonkyrön Osuuskauppa. Kontsaalla nyk. Rauha Luoman talossa toimi kauppiaana aikanaan Kontsas porvari.

Laurolassakin on tehty kauppaa vuosisadan molemmin puolin, nykyisessä Penttilän talossa aloitti kaupan Esa Turppa, hänen lähdettyä Amerikkaan osti liikkeen ja jatkoi Juho Seppelin. Siinä paikassa loppui kaupanteko kun Seppelin muutti Alahärmään. Sitten ilmestyi kauppiaaksi Kallion taloon Granholm, talo on nyk. J. Kaheliniellä. Kuivilassakin tunnettiin kauppiaana Soinin porvari. Valtaalassa on aina voimakkaasti yritetty. Ensimmäisenä kauppiaana siellä toimi Manu Koski, joka kaupan lisäksi harrasti meijeritoimintaa, kuten Asblundkin kirkolla. Kosken kauppa oli nyk. Valde Erkkilän talossa. Nyk. Kontturin liiketalossa aloitti Yhtiön kauppa, jonka perustivat maanviljelijä osakkaat Valtaalasta J. Ritari, Mäki-Valtari ja Kustaa Haglund kellosepän poika, sekä Napuesta Äijälä eli Sippola, ja Juho Niemi Palonkylästä. Yhtiön oli määrä jakaa osinkoakin, niinpä Ritarikin halusi sellaista lamppuöljynä, jotta saisi polttaa lampua yölläkin, ettei lasten silmät olisi tulleet räppähän. Tällainen osingon ennakkoon otto johtui siitä, kun oli peljättävissä liikkeen vararikko, joka sitten tulikin välittömästi, uhaten viedä osakkaatkin. Liiketalon osti yhtiöltä vähänkyröläinen Tuomas Kontturi, jota liikettä jälkeläiset edelleen jatkaa. Orismalasta muistetaan isonkyröläinen kauppias Matti Palomäki, sekä vähänkyröläinen K. Kontturi, sekä Matti Katila. Napuen ainut kauppias on ollut oman kyläinen Jussila, jolla oli kauppa nyk. Ritolassa, hän muutti Lappajärvelle kauppiaaksi, jossa sama suku vieläkin jatkaa. Taimaleella on ensimmäisenä kauppiaana ollut Matti Praski. lähtien sitten Amerikkaan, osuuskaupan sillä paikalla edelleen iatkaessa. Hannun tuvassa on ollut leipomo, pakarina oli Nummelin. Ritaalassa on kauan toiminut Keon kauppias, jota liikettä tytär nykyään jatkaa. Tervajoella on vanhimpina kaup-

Vanha Ventälän kauppakeskus

Ensimmäinen runo

Mistähän se oikein lienee kajahtanut kuusivuo-
tiaan pojankeltiäisen päähän sellainen ajatus, että
ruveta tekemään runoa. Ajatelkaa nyt hyvät ih-
miset: Runoa.

Enhän minä eläessäni ollut runoa monasti edes
kuullut. Sen mitä nyt vanhemmat sisarukset, jotka
jo häärivät nuorisoseurassa ja sen sellaisissa, joskus
jotakin ulkomuistilta lausahelivat. Ja itse en ollut
lukenut muuta kuin ehkä jonkin lastenrunon aapi-
sestani. Niin että esikuvista ei kannata juuri puhua.
Mutta ehkäpä se oli jonkinlainen syntymävikä, joka
jo silloin näytteli ensimmäisiä oireitaan.

Olin paimenessa itseäni muutamaa vuotta van-
hemman sisareni kanssa. Taikka oikeammin: Sisare-
ni oli paimenessa, ja minä sen kun vain muuten hän-
nen vastuksinaan. Joka tapauksessa saavutin hänen
silmissään niin suuren luottamuksen, että hän roh-
keni juosta kotiin ja jättää koko katraan minun
väliaikaiseen komentooni. Totuuden nimessä on sa-
nottava, että elukat olivat varsin tyytyväisiä oloon-
sa ja koti niin lähellä, että ikkunoista saattoi hyvin
seurata mitä vainiolla tapahtui.

Tietenkin minä olin ylpeä odottamattomasta ar-
vonnousustani. Sen tunnossa minä kaahaisin vitsa
kädessä keskellä laidunta sijaitsevalle suurelle ki-
velle, josta saatoin hyvin pitää silmällä alamaisia-
ni. Ja siinä se iski minuun, inspiraatio tai mikä lie-
nee ollut, joka käski tekemään runon. Ja minä tein.

Aihetta ei tarvinnut kaukaa hakea. Sitä oli het-
kessä ja tilanteessa aivan riittävästi. Eikä siinä
kauan nokka tuhissut, kun minulla jo oli valmiina
kaksi ensimmäistä säettä:

---

piaina olleet Lehtiset isä ja poikansa Toivo, heillä
oli kauppa nyk. Koskelan tontilla. Tervajoella ovat
olleet vähänkyröläisen Kaijan, ja Kyrönpellon kau-
pat, jälkimmäinen toimii edelleen, joht. Kitinoja on
toiminut lisäksi maataloustuotteitten välittäjänä
monta vuosikymmentä. Sen alan yrittäjiä on ollut
monen monia muitakin Tervajoen asemalla.

Näin onkin menty ylitulehensa muistin varai-
sesti pitäjämme vanhimmat liikeyritykset. Luettelo
ei varmaankaan ole täydellinen, mutta kuvastaa
kuitenkin sitä yrittämisen halua, kun siihen saatiin
1859 lupa. Tämän vuossadan aikana toimineita
on ollut ja on edelleen niin runsaasti, että siitä
svntyy luku erikseen. Lopuksi kuin motoksi edellä-
olevalle vanha lausahdus, että kyllä tvönteollakin
elää, mutta kaupalla rikastuu. Nyt kaiketi on aja-
teltava niin että on tehtävä kumpaakin jos mieli
menestyä.

Tiskinassu

Nyt on kesäpäivä kaunis,
pienet linnut visertää . . .

Miten nerokkaalta se tuntuikaan. Ja miten hel-
polta. Mutta kun ryhdyin sommittelemaan jatkoa,
se ei käynytäkään enää yhtä helposti. En keksinyt
mistään sanaa, joka olisi ”rimmannut” yhteen tuon
kaunis-sanan kanssa, en vaikka olisin pääni puhki
miettinyt. Koetin panna merkille kaiken mitä silmä
näki ja korva kuuli ja sulattaa ”runooni”, mutta
aina yhtä huonolla menestyksellä. Erään kerran luu-
lin jo saaneeni avun lähellä olevasta turnipsipello-
sta, sillä mieleeni tulivat sanat:

Pellollansa lainehtiipi nauris . . .

Samana tien hylkäsin kuitenkin tämänkin ehdo-
tuksen, sillä vaistoni sanoi, että tuo nauris oli loppu-
sointuna sekä epätäydellinen että muutenkin keino-
tekoinen. Eihän turnipsipelto tosiaankaan lainehti-
nyt, eivät turnipsien tyvipäät varsinkaan, ja hei-
konpuoleista se oli naattienkin lainehtiminen . . .

Mutta hittojako sillä loppusoimnalla siinä oikeas-
taan tehtiin. Ei sen takia kannattanut koko päivää
pääätänsä vaivata. Senhän saattoi aivan hyvin ”har-
kata” ja mennä eteenpäin. Niin minä sitten muutta
mutkitta teinkin, ja käden käänteessä oli koko oodi
valmis, kuin seuraa:

Nyt on kesäpäivä kaunis,
pienet linnut visertää.
Paimenpoika huiluhuuli
itse olevansa luuli
paratiisissa . . .

Siinä olivat siis runon sanat. Ja hyvät sanat,
omasta mielestäni. Mutta vain sanat. Nuotti puut-
tui vielä, ja se piti myös olla. Eihän se muuten mi-
kään laulu ollut. Runo ilman säveltä ei mahtunut
tajuutaani.

Mitäpä siinä. Oma apu on paras apu, varsinkin
miehelle, joka ensi kerran eläessään on saanut iti-
kat komentoonsa. Ja niin syntyi myöskin sävellyks.
Oikeastaan se syntyi helpommin kuin teksti, ja niin
siinä sitten kävi, että kun sisareni tuli tuvasta, minä
siinä korkealla kivellä päästelin täysin palkein oma-
tekoista laulua, omatekoisella nuotilla.

— Mistä sinä tuon olet oppinut?, tiukkasi sisareni
minulta.

— Täältä vain, sanoin minä itsetietoisesti, ko-
pauttaen samalla sormellani päänkuoreen ja jat-
kaen lauluani.

Sitä runoa ei pantu paperille. Paha oli panna,
kun en vielä kirjoittaa osannut. Koko iuttu unohtui.
ia unohtuivat muutkin sen tapaiset ”kotkotukset”
lähes vuosikymmenen ajaksi. Vasta riisikouluiässä
tuolle runolle syntyi seuraaja. Se pääsi sitten io pa-
perillekin, ja siitä se sitten vähitellen ”ura urkeni”.

Mutta se on jo eri juttu.

Matti Nummensalo

ISONKYRÖN URHEILUN KOHOKOHTIA

Kun Isonkyrön Yksityisyrittäjät julkaisevat ensimmäisen Joulunumeron niin tällaiseen julkaisuun aivankuin itsestään kuuluu pakina myös isokyröläisestä urheilusta ja urheilijoista, sillä kaikki me urheiluihmiset olemme myös yksityisyrittäjiä mikä paremmalla ja mikä huonommalla menestyksellä ja kuulumme jäseninä omiin yhdistyksiimme. Kun alikirjoittanut on ollut mukana Kyrön Voiman järjestötoiminnassa niin katselen näitä kohokohtia tästä näkövinkkelistä.

Kytön Voimahan vietti äsken toimintansa 60-vuotisjuhlaa, niin sillä alkaa olla jo täysin miehen ikä. Kun tällainen seura perustetaan, sille laaditaan myös toimintasäännöt ja lainaankin tähän Kyrön Voiman ensimmäisten sääntöjen 2 §:n joka hengeltään vieläkin pätee, joskin sanahienouksiltaan pykälää on muutettu.

”Seuran tarkoituksena on toimia urheilun harrastuksen levittämiseksi seuran kotipaikkakunnalla.

1) innostuttamalla jäseniksi kirjoittautuneita ja muitakin henkilöitä urheiluharjoituksiin,

2) työskentelemällä hyvän toverihengen juuruttamiseksi jäseniinsä ja

3) toimeenpanemalla toimintansa tukemiseksi näytöksiä, juhlia ja kilpailuja”.

Seuran historia todistaa, että paini oli se valtalaji joka lähti vyörymään alusta-alkaen, voimalla ja innostuksella sekä nopeasti huipulle kohonneilla painijoiden saavutuksilla. Täältä nousi piirinmestareita, suomenmestareita, olympiamitalimiehiä, maatteluodustajia. Tämä seura olisi 30-luvulla kyennyt haastamaan koko muun Suomen painijat tasapäiseen otteluun sillä meillä oli silloin huippuja ja massaa, massaa josta oli hyvä kouluttaa lisää huippuja, sillä jokainen kyröläinen tahtoi silloin saavuttaa jotain painimolskillä.

Sitten 1940 luku oli tuonen luku, oli raskaat sodat joissa tuonen viikate niitti pitkän, surullisen vaon seuran riveihin — jonka vaon umpeenluominen ei enää koskaan täydelleen onnistunut painiurheilun kohdalla, joskin tämänkin jälkeen tuli esiin monia nimekkäitä miehiä, mutta sitä innostusta ja massojen voimaa ei paini enää saavuttanut.

Seuran toimintaan on sitten liittynyt monia uusia toimintamuotoja ja jo 50-luvulla alkoi seurassa saada väkevää jalansijaa telinevoimistelu. Tämä harraste oli alussa sekä poikain että tyttöjen kilpailutoimintana, mutta poikain kohdalla on harrastus nyt kuollut. 1960 luvulla on seuran naisvoimistelu saavuttanut huipun, niin että tälläkin hetkellä kuuluvat seuran telinevoimistelijat maan kärkiryhmään.

Keskitynkin nyt tätä liikuntamuotoa ja siinä tulleet saavutuksia tarkemmin selostamaan, koska tämä on nyt meillä huippu.

Meidän on ensinnä todettava, että voimistelulla on ollut suuri onni hyvässä vetäjässä, joka vuodesta toiseen jatkuvasti on jaksanut ohjata ja kannustaa tätä joukkoa eteenpäin. Tämän vetäjän me kaikki tunnemme, hänhän on voimistelunopettaja Paavo Rinta.

Kun voimistelu oli aikaisemmin n.s. vapaaliikkeitä joukkuevoimisteluna, niin jo 50-luvun alussa siirtyi se yksityisiin suorituksiin telineillä, mutta silti massavoimistelu oli suurin harrastus. Tässä seura saavuttikin joukkueina huomattavia voittoja niin nais- kuin miestenvoimistelussa.

Varsinainen läpimurto tyttöjen telinevoimistelussa voidaan katsoa tapahtuneen 1957 jolloin Kyrön Voiman tyttöjoukkue sijoittui koko maata käsittävässä kilpailussa toiseksi ja Pirjo-Riitta Orispää saavutti mestaruuden telinekilpailun 4-ottelussa. On selvää, että tällainen voitto antoi tytöille valtavan innostuksen tätä liikuntamuotoa kohtaan ja voidaankin lopulla 50 lukua ja koko 60 luvulla kirjata kauniita voittoja seuran jäsenille.

Jo 1959 pidetyillä voimistelupäivillä Leila Kaehlin voitti naisten B-sarjan mestaruuden. 1960 voimistelupäivillä oli seurasta kolme joukkuetta mukana ja sijoittuivat C-sarjassa 3, 6 ja 9:si ja henkilökohtaisessa kilpailussa Hilikka Talso oli 4:s. PM-kilpailuissa tuli mitaleja ja mestaruuksia jokaisessa sarjassa jo niin paljon ettei niitä ehdi luetella, mutta voidaan sanoa, että Isossakyrössä on tähän mennessä

Paavo ja tytöt v. 1970

LIUKKU-MATTI

Oikein sitä vanhaa juurta oli Matti. Kaikkien tuntema kylän peroonallisuus. Tällaisen ihmisen kukaan määrittelee tyyliinsä mukaan. Mä sanon, erotuu tavallisista rivi-ihmisistä. Matti kuitenkin luki itsensä tavalliseksi ihmiseksi, koska usein sanoi jostakin, ei ole aivan kuin me muut. Ei hän tahtonut siinä suhteessa itseään korostaa.

Matti Liukku

sä tullut Piirinmestaruuksia niin paljon kuin koko piirin alueella muualla yhteensä.

1962 alkoi valtakunnallinen cup-kilpailu alle 18-vuotisten sarjassa. Kyrön Voima voitti tämän ja joukkueessa voimistelivat Kirsti Säilä, Hilikka Talso, Marjut Korajoki, Aino Waismaa, Raija Lehtonen, Liisa Vakkila, Ulla Luoma, Raija Perttula ja Marita Ollikainen. Henkilökohtaisen kilpailun voitti Kirsti Säilä.

1964 voitettiin myös valtakunnallinen cup-ottelu ja tällöin joukkueessa voimistelivat: Aino Waismaa, Kirsti Säilä, Hilikka Talso, Raija Perttula, Marjut Korajoki, Ritva Vellonen ja Aila Lehtonen.

1966 oli MM-kilpailujen karsinta, jossa Aino Waismaa ensimmäisellä kertaa oli 4:s ja toisissa karsinnoissa 3:s, mutta ei silti vielä päässyt MM edustajaksi.

1967 naisten SM kilpailuissa Aino Waismaa oli 3:s ja Ritva Vellonen 4:s. Voimistelu cupin loppuottelussa joukkueena KyVo toinen ja henkilökohtaisen kilpailun voitti Kati Ridanpää.

1968 cup-kilpailussa seura oli toisena ja henkilökohtaisen kilvan voitti taas Kati Ridanpää, Maarit Saukko oli 3:s ja muut voimistelijat olivat Kaija Ridanpää, Talvikki Lehtonen, Tuija Rouru, Mervi Mulla, Tiina Ridanpää.

1969 voimistelupäivillä voitti alle 14 v sarjan Maarit Saukko ja SM erikoismestaruuskilpailuissa

Laihian Liukkuja oli hän syntyperältään, mutta jo nuorena kulkeutunut Isonkyrön Kylkkälään, tänne juurtunut. Meni naimisiin Maijan kanssa, perusti kodin Kylkkälän Kurikkasalon kauniille tönkälle. Kauneina kesäiltoina usein näimme Matin istuvan harmaan tupansa portailla, joiden vieressä kukki Maijan istuttamia päivänkakkaroita, ilta-auringon kaartuessa punertavana Peipposten pappilan taakse.

Lyhyehkö, tanakka patu oli Matti, kasvoillaan jämerän varma ilme, mutta syvemältä silmistä pilkisti leikkimieli, joskus ilkkurisuus. Tukka oli sakea, väriltään musta, sellaisena pysyi loppuun asti, ei harmaata eikä yhtään karvaa lähtenyt. Välinäiset hyvät suhteet Matin kanssa syntyivät parhaiten siten, että muisti aina, ensin on Matti ja sitten vasta minä. Päinvastoin jos rupesi yrittämään, suhteet katkesivat. Tällaisena kun ne säilytti, niin Matti oli mainio mies. Verraton tarinamies hän myös oli, puhetta tuli kuin vasaramieheltä ja käytti hän paljon erikoisia sanoja, joita tavallinen ihminen ei osaa käyttää. Joskus oli puhe niin juonikasta, ettei tahtonut kärryillä pysyä. Karkeita ja rivoja asioita ei Matti kertonut.

Puuliiterit olivat Matin työpaikkoja, työkaluina saha, kirves, pari rautaista kiilaa ja sahapukki. Kaikki puosot omin käsin tehtyjä, ei sopinut toisen tekemä Matin käteen. Ja voi olla varma, kun hän puuliiterissä puut pilkkoi, asiat oli reilassa. Joka Matin työstä löysi moittimista, niin se oli jo pahan ilkisyyttä, hän oli alansa ammattimies. Silloin, Matin aikana, ei ollut öljy-, sähkö- ym. lämmittimiä, joten töitä kyllä riitti. Ensin oli vakituinen työpaikka rengas, johon kuuluivat Vaasanseutu — Kyrönpelto — Maatalouspankki — Kansakoulu — Kan-

voitti Aino Waismaa hypyssä kultaa. Euroopanmestaruuskilpailujen katsastuksen voitti Aino Waismaa, joka myös edusti maatamme Landskronan EM kilpailuissa. Samoin hän edusti maatamme Viro—Suomi maaottelussa.

1970 SM erikoismestaruuskilpailuissa Kati Ridanpää voitti kultaa nojapuilla, pronssia puomilla Ritva Vellonen ja permannolla Maarit Saukko. Voimistelucupin loppukilpailuissa voitti KyVo mestaruuden ja Kati Ridanpää henkilökohtaisen mestaruuden. Lisäksi joukkueessa voimistelivat Tiina Ridanpää, Kaija Ridanpää, Tuija Rouru, Maarit Saukko, Tuire Rinta ja Talvikki Lehtonen.

1971 maaottelussa Puolaa vastaan oli seurasta mukana Kati Ridanpää ja Maarit Saukko ja Kati Ridanpää valittiin ainoana suomalaisena kansainvälisiin voimistelukilpailuihin Riikaan. Kun tähän vielä lisätään, että liiton A-valmennusryhmään ovat kuuluneet seurasta Aino Waismaa, Marjut Korajoki, Ritva Vellonen, Kati Ridanpää ja Maarit Saukko on saavutus erittäin hyvä yhden pitäjän kohdalle.

Tälläkin hetkellä on pitäjässä erittäin korkeatasoinen ja edustava naisten telinevoimistelujoukkue joten harrastus tätä urheilumuotoa kohtaan ei ainakaan vielä ole laimennut ja saamme kirjata, että veräjänäkin edelleen toimii Paavo Rinta.

Koonnut M:ti

Tammikuinen yö

*Pakkasruoska riibennurkkaa lyö.
Linnunrataa viiltää ohut sirppi kuun.
Tähdet pistää katsojaansa silmään.
Huuru nousee ylös öiseen kylmään
villaliinan alta, joka peittää suun.*

*Kallistuneet riukuaidan seipäät
niinkuin karoliinit hoiperrellen
lakeutta kahlaa, kummitellen
nietoksissa. Vanhat seipäät.*

*Tammikuinen yö.
Nevapuita harmaa usva syö.
Varjokuvan piirtää sirpinohut kuu.
Tähdet jäiset säteitensä sataa,
sumu nousee kytömaitten takaa,
ammolleen on jäänyt ladon musta suu.*

*Naavoittuneet riukuaidan seipäät
avaruutta vastaan sojottaen
seisoo latomerta puolustaen
yössä. Vanhat aidan seipäät.*

tane jokinen

sallispankki ja asemapäällikkö, näiden lisäksi tilapäisiä työpaikkoja. Matin nahkaisessa eväslaukussa ei ollut kahvipulloa, jokaisen työpaikan emäntä tiesi, että kahvi talosta kuului sanattomaan luontais-etuun hänelle. Maitoa oli aina niin paljon mukana, että sitä riitti janoonkin juoda. Maito antaa pontta, mitä vedellä vattas tekee, tapasi hän sanoa.

Oman arvonsa ja ammattinsa tunteva oli Matti. Erehtyi Tervajoen aristokraattinen ja oman arvonsa tunteva asemapäällikkö antamaan Matille neuvoja sauhuksesta. Monta sanaa ei ehtinyt sanoa, kun Matti ilmoitti, että hän on sahanut enempi puita kuin olet koskaan kuullutkaan sahattavan, otti työkalut mukaansa ja lähti. Pilkotut puut kuuluivat asemapäällikön puusuojassa ja millään sanojen lähettämällä ei pilkkooja ilmestynyt. Anteesipyyntöön piti taipua ja muistaa puhutella, että sahausasioissa ensin on Matti ja sitten vasta asemapehtuuri, joka ei tiedä puiden pilkkomisesta yhtään mitään.

Sunnuntait ja juhlapäivät hän pyhitti, pysyen kotona sanaa lukien. Juhlapäivistä hän käytti sanontaa kallis pyhä. Oli taas kallis pyhä eilen, minä luin sanaa kotona, Matti usein jonkun juhlapäivän jälkeen sanoi, kun toi eväslaukkunsa keittiöön.

Talvisodan Äyräpään kovissa taisteluissa kaatui Matiltakin poika, Toivo Liukku. Mitallikin tuli kotiin ja marskin nimi plaketin alla. Niitä esitellessä Matti sanoi, että Mannerheim sen Toivolle antoi, kyllä hän Toivon tunsu. Maija vähän epäili tätä tuntemusta, mutta Matti selitti lisää, että Mannerheim oli ylipäällikkö, hän siellä komensi, ja oppi tuntemaan kaikki pojat.

Matti eli vanhaksi, likelle 80 vuotta. Pian sotien jälkeen sairaus riudutti hänen voimansa ja Mattikin muutti sinne, mistä ei paluuta ole. Tunsivat silloin työnantajat ja kaikki kyläläiset, että on poistunut kyläkuvasta jotain, joka antoi eloa ja värikkyyttä elämän askareissa. Harmaa tupakin Kurikkasalon tönkällä tuntui kaipaavan, sen portailla ei hienona kesäiltana istunut enää Mattia.

Vanhemmat ja keski-ikäiset Tervajoen seudulla muistavat vielä Liukku Matin. Hänen ripeät askeleensa, saha olalla, arkisena aamuna. Muistamme hänen tyynen rauhalliset askeleensa sunnuntain ilta-päiväkävelyllä, pyhäiset paulapieksut jalassa, vanhelakki päässä, kasvoillaankin silloin pyhäinen rauha.

Matti Takaneva

KAIKKI SAIVAT ELÄÄ

Muuan edesmennyt Isonkyrön isäntä oli luonnostaan sen verran ”omipäinen”, että ei uskonut mihinkään lääkkeisiin enempää kuin lääkäreihinkään. Se ei ollut oikeastaan tarpeellistakaan, sillä hän oli melko vanhaksi sairastamatta juuri päivääkään. Lopulta hänkin kuitenkin alkoi tuntea erinäisiä vaivoja sisuskaluissaan, ja kun ne eivät itsestään helpotuneet, päin vastoin pahenivat, isäntä viimein suostui kuin suostuikin nuorempien pakottamana lähtemään ”parempien puheille”.

Tarina ei kerro mitä vikoja lääkäri potilaastaan löysi, mutta joka tapauksessa hän kirjoitti reseptin, jonka kanssa isäntämme meni apteekkiin. Saatuaan sieltä pienen odotuksen jälkeen troppinsa ja tablettinsa hän kiipesi hoijakkansa istuimelle ja lähti ajaa nytkyttämään kotinurkille päin.

Matkan varrella isäntä nuukana miehenä alkoi ajatuksissaan laskeskella, kuinka paljon lääkärin reissu oli tullut hänelle maksamaan. Muisti ensiksi lääkärin palkkion ja ajatteli, että jopas otti friskisti niin pienestä työstä, mutta lohduttautui kuitenkin lausahdramalla puoliääneen itsekseen:

— No, täytyyhän tohtorinkin elää.

Tämän jälkeen isäntä alkoi vnnäillä yhteen apteekista saamiensa lääkkeiden hintoja. Summa tuntui hänen mielestään taas suurenlaiselta, mutta kuitenkin hän tuumaili:

— No, täytyyhän apteekkarinkin elää.

Matka iatkui, ja vastaan tuli joen poikki johtava silta, jonka vli isännän oli ajettava. Sillalle päästyään hän yht’äkkiä viskasi kädessään olevat apteekkitavarat jokeen ja tokaisi:

— Mutta täytyyhän mun itekkin elää.

Kun nälkä, jano yllättää, tilanteen Kellari-Baari selvittää. On ovet avoinna kaikille, on Heikille, Liisalle, Maikille, kuutena päivänä viikossa, vain maanantaina lukossa.

TOIVOTAMME ASIAKKAILLEMME HYVÄÄ
JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

KELLARI-BAARI

Tervajoki 75164

JOULUVÄLÄHDYS SAIRAALASTA

Me suomalaiset aloitamme Joulun odotuksen ja samalla uuden kirkkovuoden ensimmäisenä Adventina. Pikkujoulujakin pienine kuusineen ja ehkä lahjoineenkin vietetään. Ruotsalaisilla on oma adventtikynttelikkönsä, 4 kynttilää yhdessä korissa tai jalassa. Ensimmäisenä sunnuntaina poltetaan yhtä, toisena kahta, kolmantena kolmea ja viimeisenä, ennen Joulua palavat kaikki neljä yhtäaikaan. Tämä tapa on jo aika laajasti levinnyt suomalaistenkin keskuuteen. Mutta Lucia-neito on vielä aivan aitoa ruotsalaista alkuperää. Se on sekä perhe- että yleisöjuhla. Joka vuosi Helsingissäkin valitaan Lucia-neito, joka seurueineen muodostaa juhlanan kulkueen. Tutustuin tähän tapaan Helsingin Diakonissalaitoksella, joka on, kuten tiedämme kaksikielinen. Joulukuun 13:na aamulla sisaret ilmoittivat, että aamukahvi vähän mvöhästyy ja jäimme odottamaan mitä tuleman pitää. Alkoi kuulua kaunista laulua, joka kaikui ihanasti pitkissä käytävissä. Siellä eteni hitaasti Lucia kynttiläkruunu päässään neitoineen valkoisissa vaatteissa, kaikilla palavat kynttilät käsissä. Ruotsalaisen oppilasluokan tytöt, jotka olivat nousseet jo klo neljä aamulla, leiponeet ja keittäneet kahvit suomalaisille virkasisarilleen, tulivat sitten ilahduttamaan meitä potilaita. Rivi eteni huoneesta toiseen koko ajan laulaen ja koska meidän huoneessamme oli vielä adventtikynttilät pöydällä, Lucia sytytti ne omastaan, mikä tuntui eritvisen juhlaivalta. Tyttöjä oli muistaakseni seitsemän, mutta vain itse Lucialla oli kynttiläkruunu päässä. Kauan kaikui alempana oleva kaunis laulu Pyhä Lucia käytäviltä ja huoneista. Juhlatuntu oli ilmeinen.

Taivaalla tähtivyö
kirkkaana loistaa,
viestiä Jouluyön
tuikkeensa toistaa.
Taivainen kirkkaus,
riemuisa julistus
Kynttilät syttyy,
Kynttilät syttyy.

Metsiin jo Pohiolan
vaipan luo hanki,
ja maa on valkean
verhonsa vanki.
Taivaisen hohteen tuo
Lucia valon suo
Pyhä Lucia, pyhä Lucia.

Kiteet luo helmivyön
valkoiseen kaapuun,
Kätköstä talvivön
luoksemme saapuu
Lucia seppelpää
juhlista hetki tää
Saavuthan luoksemme,
Pyhä Lucia, pyhä Lucia.

A. A.

RAUHASTA....

Olipahan mökki metsässä. Unieni määränpää.

Tässä nyt sitten istun, palavasti haluamaani joulua viettämässä.

On juuri niinkuin olin halunnutkin. Joulukuusi syvänvihreänä, latvuksessaan tähti, kirkas ja kiiltävä, muistuttamassa, että tänä yönä: "On syntynyt seimehen Jeesunen". Minunkin, kiireisen ajan ihmiselle — sama sanoma.

Levottomassa maailmassa elävä ihminen haluaa rauhaa ja oikein tällaista käsin kosketeltavaa tunnelmaa. Latautumista arkipäiviä varten, jolloin taas täytyy paljon ehtiä ja osata.

Sitä varten meille on juhla annettu, että voimme sen aikana rakentaa sisimpäämme — niin uskon.

Ja siksi juuri itsekkin olen täällä unieni mökissä, lapsuudenkotini kamarissa — etsien kadonnutta rauhaa.

Yksin. Ketään muita ei ole läsnä. Olen paennut maailmasta.

Sammutan kirkkaat valot ja sytytän kynttilän. Varjot häilähtelevät. Lämpö ympäröi minua. Vietän hetken tässä tuijotellen liekkiä — elävää liekkiä, hiljaisuus humisee ja alkaa verkalleen kertoa minulle: "Muistatko kun..."

Ja siinä marssivat ohi lapsuuden iloiset joulut, puukenkineen sota-ajaltakin. Mutta mitä hiljaisuus kertoikaan muuta? Vanhin sisareni tuli lomalle, sieltä jostakin missä lottia tarvittiin. Illalla maata pantaessa hän sanoi: "Lauletaan nyt vielä se, mikä ennen lapsena aina" Ja niin me isä, äiti ja sisarukset lauloimme "Levolle lasken Luojani, armias ole suojani. Jos sialtain en nousisi. Taivaaseen ota tykösi." Sen laulun jälkeen laskeutui kotiimme sanoim kuvaamaton rauha ja levollisuus, sillä olihan laululla siunattu kotona olevat nukkujat ja sitten rintamalla olevat veljet. Luoja oli antanut vastauksensa — rauhansa ja tuntui kuin hänen kätensä olisi levännyt yllämme. Se hetki antoi paljon ja ulottui kauas, koska vielä kolmenkymmenen vuoden kuluttua se antaa samaa, rauhaa ja levollisuutta.

Sitten tulee toinen muisto, vanhinta sisartani hyvin likeltä siipivä. Valkea arkku. Maan multa laskettiin hänen lapsensa. Emmekä me saattajat muuta voineet, kuin turvautua lapsuusajan lauluun "Levolle lasken Luojani". Ja sitten tuntui, kuin Herra olisi ollut keskellämme. Oli surussakin turvallinen olla, koska Hän oli lähellä. Haikeat muistot tulevat, koti on tyhjä. Itken hiukan joulumökisäni — se helpottaa ja "päästää pahasta". On helpompi jo olla, tuntuu kuin Luoja itse olisi silittänyt hiuksiani.

On joulun Pysähtymisen aika. Tilityksen — lempeän tilityksen hetki. Ketään ei tuomita — sillä tänä yönä Rakkaus on syntynyt maailmaan ja enkelkuoro virittyy veisaamaan: "Kunni Jumalalle korkeudessa... Ja maassa rauha..."

Ulkona sataa lunta. Kaikki peittyi maailmassani valkeaan huntuun. Jäljet katoavat.

Sytytän kaikki kynttilät kuudessa palamaan ja katselen niitä, kunnes väsyn valvomaan. Sammutan ne yksitellen, sitten kääriyden peitteeseeni ja nukun. Nukun koko elämänväsymykseni — iloni ja suruni. Ja tummen olevani onnellinen.

Joulurauha on laskeutunut kaiken ylle.

"Aili-Maria"

Kuuluisaa Salora-tuotantoa

SALORA CORTINA 8

24" tv, jonka
hinnalapussa
on
iloinen yllätys

Suurestakin kuvasta voi päästä nauttimaan pienellä hinnalla. Uusi Salora Cortina 8 on 24-tuumainen, mutta silti huomattavan huokea tv.

Tulkaa tutustumaan!

Varmaa Salora-tekniikkaa ja laatua. Pitkälle kehitetty transistorointi. Täysin valmis UHF.

PYÖRÄ JA KONEPISTE KY

Vaasa, Kirkkopuist. 22, puh. 242 200
PYÖRÄ-, KONE JA RADIOTALO

12.—13. 7. 1971 tuli kuluneeksi 30 vuotta siitä, kun Isonkyrön ja Vähänkyrön pojat uhrasivat henkensä isänmaan puolesta Kiteen Vällivaarassa.

Sankarihaudalla

KÄVIMME MUMMON JA VAARIN KANSSA
SANKARIHAUDALLA.
SIELLÄ SEISOI KIVINEN KARHU
KIVIPAADELLA

MONTA, MONTA KIVIRISTIA —
MAHDOTON LASKEA
MITÄ NE KAIKKI TARJOITTAVAT?
— KYSELIN VAARILTA

RISTI SORMESI, LAPSONEN
JA KIITÄ JUMALAA
HEIDÄN TÄHTENSÄ MEILLÄ NYT
ON VAPAA ISÄNMAA

VAARI
VAIKKA KARHU ON RAUHALLINEN
METSÄN ELÄJÄ
VAARAN TULLEN SE URHEASTI
PUOLTAA PESÄÄNSÄ

RISTIEN ALLA NUKKUVAT MIEHET
KARHUN KALTAISET,
VAARAN HETKELLÄ EDESTÄMME
HENKENSÄ ANTANEET

PRIITTA

Hyvää iltaa, Jeesus!

Huomenna on sinun syntymäpäiväsi.

Syntymäpäivä on kiva päivä, silloin minä toivon saavani kaakun ja makeisia ja paljon lahjoja.

Sinä, Jeesus, vietät syntymäpäiväsi aivan toisin, sinä et saa, vaan annat.

Joulupukki tuo lahjoja, mutta oikeastaan se on sinun ansiotasi. Minä sain tänä jouluna paljon kivoja tavaroita, mutta kaikkein paras oli tämä rannekello, näetkös. Se tikittää ja osoittimet liikkuvat, se on ihan oikea kello. Kiitos sinulle lahjoista.

Minä haluaisin antaa myös sinulle lahjan, kun olet niin kiltti ja olet tehnyt niin paljon hyvää minulle. Mutta enhän voi, kun et ole näkyvänä tässä. Jos artuisit nyt tuohon pienenä poikana, antaisin si-

nulle parasta, mitä minulla on, vaikka tämän kellon.

Mitä sanotkaan? että voin antaa lahjan sinulle, jos annan sen jollekin köyhälle tai surulliselle lapselle! Mistä hänet löytäisin?

Jeesus, luulen, etten sittenkään malttaisi antaa hänelle tätä kelloa. Tuo villapaita, jonka myös sain, ehkä kelpaisi, se on kaunis ja lämmin.

Jeesus, sinä näytät niin lempeältä ja iloiselta. Haluaisin leikkiä kanssasi joka päivä. Ehkäpä sitten oppisin antamaan iloisesti toisille — sen kellonkin.

Priitta

Pekka ja talitintti

”En varmaan syö puuroa ollenkaan!”
näin pikku Pekka intti.
Sen ruudun takana, laudallaan,
kuuli pieni talitintti.

”Titi-tyy, hei, Pekka, no syö nyt vaan!” —
Se iski innolla taliin,
— ”niin lennän kohta sen kertomaan
tuonne Korvatunturin saliin”.

Heti Pekka nyt tarttui lusikkaan
koko pienellä kouralla ihan.
Oli Tintillä kupu jo pullollaan,
se lensi ylitse pihan.

Se lensi ja lensi yhä kauemmas,
ihan tunturille asti
ja Joulupukin korvahan
siellä sirkutti rattoisasti.

No, mitä se Tintti tiukutti,
ei arvata voi kukaan,
mutta tontut ison paketin
pani Joulupukin mukaan.

Kun Pekka sen käärön avasi
niin siin’ oli auto suuri
ja sitä se poika tietenkin
oli toivonutkin juuri.

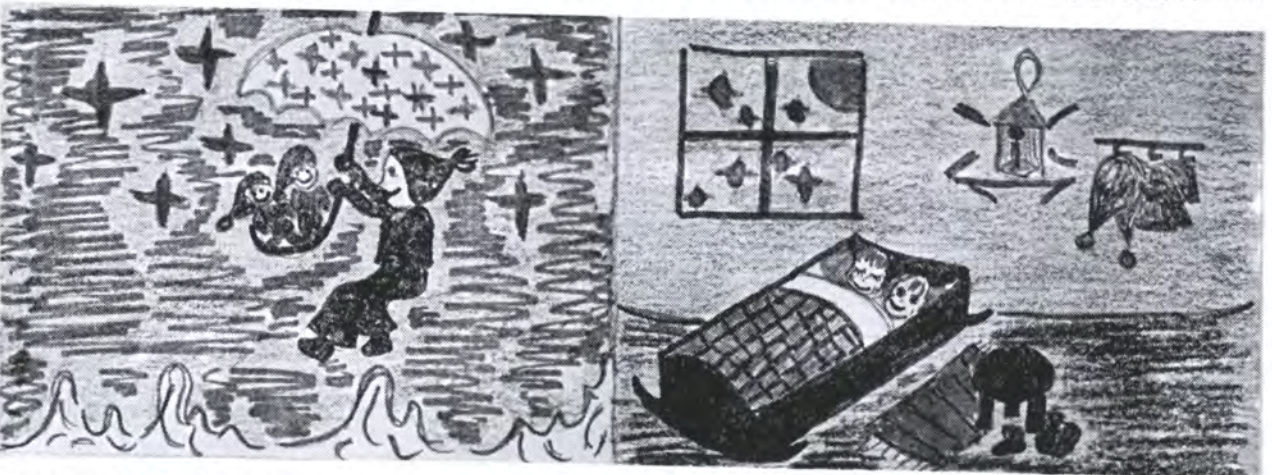
Priitta

TONTTUVAUVAT, TUPSU JA HUPSU ASUivat KORVA TUNTURIL-
LA. JOULUILTANA ISOT TONTUT JA JOULUPUKKI LAHTIVAT
JAKAMAAN LAHJOJA KILTEILLE LAPsILLE. TUPSU JA
HUPSU PYYSIVAT JOULUMUORILTA LUPAA PAASTA
MUKAAN. MUTTA MUORI KOMENSI HEIDAT VUOTTEESEEN
NUUTEN ETTE JAKSA JUHLA KANSSAMME, KUN TOISET
PALAAVAT. HANSANOI. MAKUUHUONEESSA TONTUT PANIVAT
PAASTA YHTEEN SAADAKSEEN KOKON ENEMMAN JARKEA
SILLOIN HE KEKSIVAT PILOUDDUMME PUKIN ISOON TA S-
KUUN. NIIN HE TEKIVAT KIN. SIELLA OLI HYVA OLLA

PORONTIUN Soidessa MATKATTIIN YLI TUKTUREIDEN,
NALKI MAIDEN JA METSIEN, VIHDON SAAVUTTIIN VA-
LAISTUUN HUONEeseen, HYVA TUOKSUT TULVAHTI-
VAT NEMKAN JA KUULUI ILOISIA LASTEN AANIA TUPSU
JA HUPSU KURKISTIVAT VTELIAINA TASKUSTA
VOI KAUHISTUS! PUKKI ALKOI AIVASTEELLA. HAN VETI
TASKUSTA KENALIHAN. SEN MUKANA TONTUT LENSIVAT
LATTIALLE JA PILOUTUIVAT KUUSENSUJAAH. PUKKI JAKOI
LAHJAT JA LAHTI. TONTUT OLIVAT PILOSSA, KUNNES TALON
VAKI OLI MENNYT LEVOLLE, HE OLIVAT KOVIN ONNETTOMIA.

„MITEN NYT PAASEMME KOTIIN!“ HE LOIVAT PAAT YHTEEN
JA KEKSIVAT: NUKKU-MATTI ON VARMAAN TAALLA JA
AVTTAA MEITA. HE HIPIVAT LASTEN HUONEeseen JA
SIELLA MATTI ISTUIKIN HEIKIN VUOTEELLA. LAPI TAI
TIKIRKKAAN JOULUVON MATTI VEI TONTUT KOTIIN.
VAKSYNEINA TONTUT KOMPIVAT KEHTOON. KUULE, TUPSU,
SANOI HUPSU. MINA EN ENAA KOSKAAN LAHDE KOTOA
ILMAN --- MUTTA TUPSU NUKKUI JO, EI KA KUULLUT
HUPSUN VIIMEISTA SANAA. ARVAATKO SINÄ SEN?

NÄIN MINÄ PIKKUISEN TONTUN TIELLÄ
KILIKALI KILIKALI KILKATKAA
VASTAAN SE HYPPELI ILGISELLA MIELLÄ
KILIKALI KILIKALI KILKATKAA

SIL'OLI VEKKULI PIPO LAKKI PÄÄSSÄ,
TIUKUNEN HELISTELI KUUTAMOSÄÄSSÄ

PARTA OLI KUURASSA, PITKÄ JA HARMAA
SUU OLI NAURUSSA, SE HÄN NYT ON VARMAA

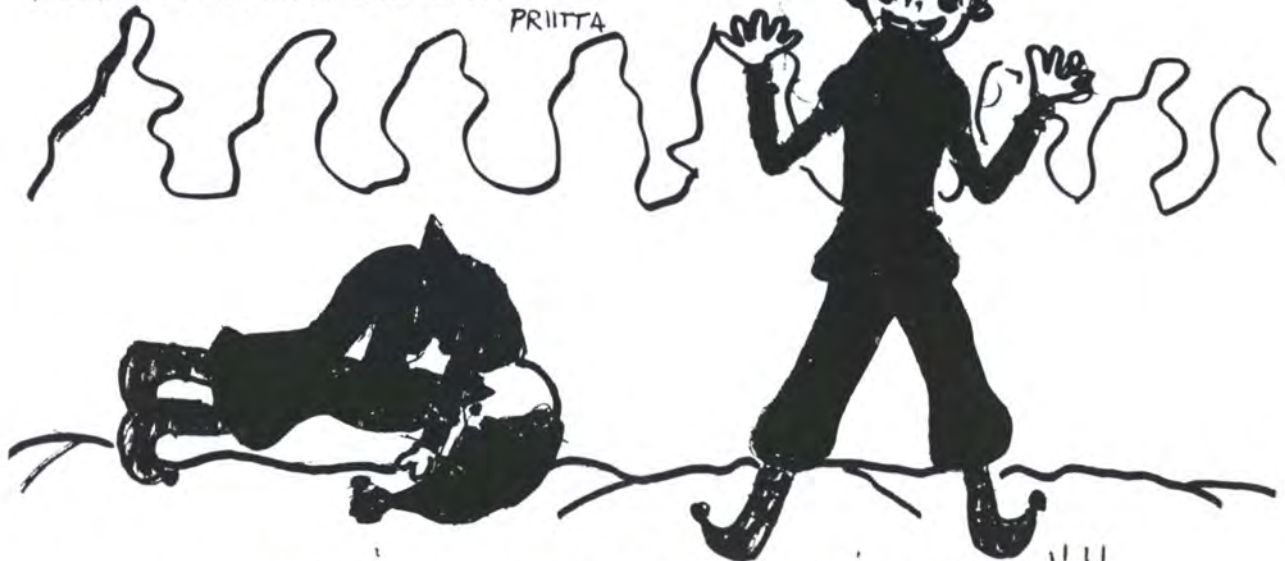
PÖKSYT OLI PUNAISET JATAKKI OLI KANSSA
TIUKUSET OLI VIELÄ TOSSUISSANSA

TIELLÄ SE TANSSI JA KUPERIKEIKKAS,
KYMMENTÄ LAHJAA SE MULLEKIN VEIKKAS

KÄSKI SE KAIKKIEN KILTTINÄ OLLA.
KOHTA ON PUKKI JO KARTANOILLA

SANOIN MINÄ SILLE ETTÄ - TULE, TONTTU MEILLE
SILLOIN SE HÄVISIKIN HÄMÄRÄN TEILLE

KUU MENI PILVEEN JA ALKOI SATAA LUNTA
KILIKALI KILIKALI KILKATKAA
TUUMINUT OLEN ETTÄ OLIKO SE UNTA?
KILIKALI KILIKALI KILKATKAA

PIIRSI ANNA-LEENA RIDAUPDÄÄ

JUHULA-

KLAPPI

Jussi oli viiren vuoren vanha poiijan kloppi. Se asuu isänsä ja äitinsä ja toisten mukulaan kans piänes tuparähjäs korkialla mäjentönkällä. Niitoli viis kersaa siinä huushollis ja Jussi oli keskimmäänen. Soli sellaanen vaaliatukkaanen, sinisilmäänen ja leviähartiaanen, mälkki, sellaanen, josta aijallansa reiru miäs paisuu.

Oli sillä Jussin isällä vain aikamoonen urakka, jotta sai sen sakkinsa piiretyksi leiväs ja verhoos. Nuukasti siinä piti olla rahan kans, eikä sitä mukuloollekkaan paljoosin räkänny. Jos ne joskus rookas saara muutaman pennin, niin ne paineli aika luikua Fyrrylän porvarihin ostamahan purukummiä elikkä lakritsapötkän, eikä niillä plaannu olla ikinä rahaa pankos, vaikka äitee ja isä olis kuinka opettanu, jottei saa kaikkia rahaansa haaskata yhrellä kertaa. Mutta kerran ne sai kumminkin kokia, jotta kyllä siitä sentähre jotaki hyvää on, kun jaksaa vain aiva lauree samaa asiaa hokia.

Se tapahtuu joulunalusviikolla, kun Jussi lähretettiin ostamahan Maiju-tärille juhulaklappia. Maiju-täti oli Jussin kummi ja se tapas lahjua Jussia jouluna ja syntymäpäivinä. Sentähre äitee antoo Jussille ny oikeen viirenmarkan setelin ja käski ostaa hyvän lahjan. Kyllä Jussin silmät leves, kun se sen rahan näki, ja kun se sitte pantihin kukkarohon, ja kukkaro oli Jussin plakkaris, niin miäs oli niin innos, jottei meinannu housuhinsa mahtua. Ei se havaannu eres vastahan panna, kun äitee käski sen pestä naamansa ja niistaa nenänsä, niin soli intua täynnä. Sitte se painuu tuvan ovesta pihalle niin vinkiiä, jottei se tainnu kuullakkaan, mitä äitee sen käski ostaa, ja larvatietä se painuu pualijuoaksua rinnalle päin. Jussin nuaree siskoo, Lissu, oli pihalla kranninfliikan kans asuulemas. Kun ne näki Jussin menon, niin ne lähti sen perähän, mutta Jussi kattoo taansa ja havaatti ne. Silloon se pirättyy tiälle ja jahkaasi "Aina nua akat juaksoo kintuus", ja oli niin hirviän näköönen, jotta "akat" kattoo parahaksi pyörtää. Siellä ne sitte seisoo kotomäjellä ja kattoo Jussin mukahan, kun se asteli etehenpäi rehvää kun kukkoo. Fyrrylän kohras se seisoo hetken, muttei se menny sisälle puarihin kun jatkaa matkaa Keskustaa kohri ja Könkän mutkas se katos Mattilan talojen taa.

Oli ehtoopimiä, Jussin isäkin oli jo tullu töistä. Oli jo syötykin ja äitee tuli justihin navetasta iti-

koota tillaamasta, kun Jussi vihroon, viimmeen ilmestyy tupahan. Siloli knyyty kainalos ja naama ilooses virnehes, niinku ainaki sellaaesalla, joka on asiansa hyvin toimittanu. Se istuu lavittalle ja kaikki kersat tormas sen ympärille kyselemähän jotta — "Mitä sä ostit?"

— "Kyllä, kuulkaa, siälä Repomarketin valintapuaris oli hyviä piparkakkuja", sanoo Jussi.

— "Saikko sä niitä maistaa?" kysyttihin kuaros.

— "Joo, sain mä, eikä ne maksanukkaan kun vähän yli kaks markkaa loota. Mä söin ne kaikki, kun tuli niin nälkä. Ja että usko, poiijat, kuinka maakoosia lakritsapötkiä siälä oli. Ei Fyrryläs oo hetikään niin hyviä, ja noli pitkiä, että usko. Ne maksoo kymmenen penniä aina yksi."

— "Ostikko sä niitäki?" karehtiivat toiset vesi kiälellä.

— "Joo, ostin mä muutaman ja vähä purkkaa kans. Ja arvakkaa, poiijat, mitä mulla on tuas pakketis? Siälön Mustanpekan kortit. Noli halvat. Fyrryläs maksaa viis penniä enemmän, jotta soli tosi erullinen kauppa."

— "Mustanpekan kortikko sä sitte sille Maiju-tärille ostikki?" huakas äitee.

— "En, ku ittelleni tiätenkin", sanoo Jussi. "Ei suinkaa se Maiju-täti osaa Mustaapekkaa pelatakaan!"

— "No, mitä sä sitte ostit Maiju-tärille?" sanoo isä jo vähä tiukas äänilajis.

— "No", tuumas Jussi. "Enhän mä voinu sille mitään ostaa, kun ei sitten olis jääny rahasta siämentä" — sanoo, ja paiskas viispenniä pöytähän, jotta helähti.

Maiju-täti jäi sinä Juhulana ilman lahjaa. Kesällä tuli sitten taas Jussin syntymäpäivä. Maiju-täti tuli kylähän ja antoo Jussille lahjaksi komian plakkarilampun. Tuvas oli valkoosta, niinku kesällä tapaa ollakkin, mutta Jussi meni erustan taa knapsuttelemahan. Vaikka olis kuinka knapsutellu, ei Jussi saanu sitä palamahan ja silloon se huamas, jottei siälä ollu patteria ollenkaan sisällä. Kun Jussi tuumas Maiju-tärille, jotta — "Olis siälä saanu olla patterikki siinä lampus", niin Maiju-täti sanoo vain jotta — "Emmä voinu siihen enää patteria ostaa, ei sitte olis jääny rahasta siämentä".

Kyllähän se Jussi sen asian käsitti.

P:iiitta

Kukkatervehdys loppiaisen jälkeen

*Eilen oli Loppiainen,
Joulu mennyt on,
edessämme arkipäiväin
jono loputon*

*Jublakuusi lakastunut,
vanhus tarpeeton,
poltettu jo on — tai lojuu
luona tunkion.*

*Hyvän tahdon Hyansintit,
kielot, tulppaanit
raunneet jo ovat kaikki,
pois ne viskasit.*

*Nyt, kun Arki kulkee tiellä
jaloin kiireisin,
tämän orvon joulukukan
vielä kohtasin.*

*Pyysi, yksinäinen päästä
kodin lämpimään
muistuttamaan hiljaisella
jouluhymyllään:*

*Vaikka lakastuinkin täällä
kuusi, kukkanen,
onhan Joulun Pyhä Lapsi,
Jeesus, ikuinen.*

Priitta

Lentävä lautanen

Luin eräästä lehdestä, että nuo lentävät lautaset eli Ufot olivat heittäneet "tiskivetensä" erään talon ikkunan alle. Päätin, että eivät ainakaan meidän ikkunan alle tee samaa neroväläystä. Rakensin kovalla tohinalla korkean piikkilanka-aidan sekä keksin Ufo-miinan. Asetin niitä ympäri pihaa kahden metrin välein. Ajattelin, että nyt saa tulla koko armeija Ufoja. Viikon päästä, eräänä keskiviikon vastaisena yönä, kuului kauhea pamahdus. Iloitsin, että siinä meni jo ensimmäinen. Olin niin ylpeä saavutuksestani, etten viitsinyt edes mennä katsomaan tuhoa. Mutta aamulla huomasin, että se oli naapurin vanha kolkikissa. Tulin kumminkin niin uteliaaksi, että aioin valokuvata Ufon. Kannoin kaikki kuvaus- tarvikkeeni ulos. Kaksi viikkoa minä katselin niska jäykkänä taivaalle. Sitten eräänä yönä... Kuu oli täysimmillään ja

loi valoa kirkaasti ympäristöön. Akkiä tuli pimeys, en nähnyt nenääni pidemmälle. Kuun eteen oli mennyt paksu pilvi. Yht'akkiä näkyi outoa valoa. Panin kamerani kuntoon. Valo eteni hitaasti eteenpäin. Otin pitkän sarjan kuvia siitä. Pelkäsin hiukan tuota salaperäistä valoa. Se oli jo aivan lähellä, kun valonsäde osui minuun. Valo pysähtyi. Se suuntautui kasvoihini. Käheä ääni tervehti ystävällisesti minua. — Arvasin, kuka hän oli. Hän oli vanha mummo, joka oli menossa bingoon. Hän oli varmaan ostanut uudet patterit lamppuunsa. Vähän nolosti loppui Ufojen kuvaamiseni. Annoin olla aidan kuitenkin pystyssä, varmuuden vuoksi.

Ismo Vierola

TAKASIVUN JUTTU

No, niin, nyt se on luettu, Isonkyrön Joulu 1971. Joukko mainoksia on vielä jäljellä. Niihinkin kannattaa tutustua, niissä esittäytyy erään eteläpohjalaisen pitäjän yritteliäisyys ja vähän laajemmissakin puitteissa pohjalainen yrittäjähenki.

Kun lehti on luettu, siitä usein esitetään mielipide. Mitä sanoo välinpitämätön lukija?

Ai, niin, Sinullahan ei ole mielipidettä. Selailit lehden läpi ja katselit kuvat, mutta et ehtinyt syventyä tekstiin — tai oikeastaan se ei kertakaikkiaan sinua kiinnostanut. Varmaan et lue tätäkään takasivun juttua. Sinulle minulla ei siis voi olla mitään sanomista.

Tyytyväinen lukija, innostuneena luit lehden läpi ja ajattelit: "Olipa mukavaa, että Isossakyrössäkin saatiin jotain tällaista aikaan. Vaikka ei lehti olekaan aivan mieleni mukainen, niin sisältää se kuitenkin paljon rakentavaa ja mielenkiintoista." — Kiitos Sinulle lämpimistä, rohkaisevista ajatuksistasi!

Tyytymätön lukija, paiskasit lehden kädestäsi ja mietit: "Pitihän se arvatakin, ei oikeastaan juuri mitään lukemisen arvoista! Tuota tavanomaista joulurunoa ja joulupuhetta, ei mitään repäisevää, ei mitään, mikä esim. kiinnostaisi nuorisoa." — Toi-

von, että tyytymättömyytesi on myönteistä ja aktiivista. Silloin se panee sinut toimimaan, kun Isonkyrön Joulu 1972 on syntymässä. Tiedäthän, että me kaikki, entiset ja nykyiset kyröläiset, saamme olla mukana toimittamassa tätä julkaisua. Näinollen myös Sinä voit olla vaikuttamassa sen "ilmeisiin".

Lehden avustajat, teidän joukossanne on nimekkäitä sanantaitajia ja vaatimattomia pöytälaatikkokirjailijoita ja monenasteisia kynäkäyttäjiä siltä väliltä. Yksi ominaisuus on kuitenkin yhteinen: Kotiseutu ja Etelä-Pohjanmaa ovat teille rakkaita ja teillä on ollut halua teossa osoittaa se. Kiitän teitä kaikkia, unohtamatta valokuvaajia ja piirtäjiä.

Lehden puolesta lähetän vielä sydämellisen tervehdyksen vieraisissa maissa asuville suomalaisille. Kun olemme tähän hankkeeseen ryhtyneet, olemme erikoisesti muistaneet teitä, toivoen, että "Isonkyrön Joulu 1971" toisi mukanaan kotimaasta hiukan, "lumen narsketta, kuusenhavun tuoksua ja kynttilän tuiketta" siirtolaisen jouluun.

Henkilökohtaisesti toivotan jokaiselle lukijalle parasta, mitä tiedän: Että Joulun Lapsi, meidän Vapahtajamme, tulisi jokaiselle välttämättömäksi!

A-toimittaja

TOIVOTAMME HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

RINTA-JOUPIN AUTOLIIKE

Tervajoki 75 142, Vaasa 14 980

HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA!

ISONKYRÖN OSUUSMEIJERI

43 039

ISONKYRÖN JOULU 1971

Toimituskunta: Annikki Lehtonen, vastaava toimittaja
Sameli Harjunpää, talous
Ritva Laukkanen
Tauno Lehtonen
Arvi Mäkynen

Julkaisija: Isonkyrön Yrittäjät r.y.

Painettu: Ilkan Kirjapainossa 1971

TÄNÄ JOULUNA

ARVOKKAITA LAHJOJA...

Kamerat ovat luksusluokan tavaraa. Se on hallituksenkin – sen kaatuneen – päätös. (Saatetaan kyllä aurata kumoon).

Kameroita, kaitafilmikameroita ja -projektoreita, valkokankaita, salamalaitteita, leikkaus- ja liimauslaitteita y.m. runsas varasto.

Pienille ja isoille luonnonharrastajille mikroskooppia.

Valokuva-albumeja suuri valikoima. Huom! Painamme haluttaessa nimen kanteen 14 kar. kullalla.

Tulkaa tarkistuttamaan kameranne ja salamalaitteenne joulukuntoon.

Ajanmukainen valokuvausstudio ja tarvikeliike

VALOKUVAAMO K. J. MIELTY

Isokyrö puh. 43 248

HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

AUTOLIIKE ESKO LEPPINEN

43 031

TOUKOLAN NS-BINGO

KIITÄMME KULUNEESTA VUODESTA JA
TOIVOTAMME HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

A. LUOTO

43 262

Etelä-Pohjanmaan täydellisin konttorikonealan
liike. Teitä varten osto- ja huolto-asioissa.

E-P:n KONTTORIKONE

22 335

ISONKYRÖN SEMENTTIVALIMO

Valmistaa ja myy kaikkea alaan kuuluvaa.

Myös sementtimassaa saatavana.

**KIITÄMME KULUNEESTA VUODESTA JA TOIVOTAMME
HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA**

Isokyrö puh. 44 068

Tervajoki puh. 75 133, 75 137

BRASILIA

maailman suosituinta
kahvityyppiä

TUKO BRASILIA on runsanmakuista ja riittoisaa. Maistakaa!

POHJANMAA OY

SPAR

ASIAKASKAUPPIAAT

Rakennusliike Tauno ja Tuure Lapiolahti

rakentaa urakalla ja laskuun Isossakyrössä ja lähiympäristössä

puh. 43 179

JYLLINKOSKEN SÄHKÖ OY

Isossakyrössä:

Piiriesimies A. Virta puh. 43 142

Pääkonttori Kurikka puh. 52 400

TERVETULOA JOULULAHJAOSTOKSILLE

TERVAJOEN KELLOON

KIITÄMME KULUNEESTA VUODESTA JA
TOIVOTAMME HYVÄÄ UUTTA VUOTTA!

Tervajoki 75 117

Kaivuritöitä kätevästi suorittaa urakalla
ja tuntitöinä

Erkki Sorvari ja Jarmo Sorvari

Tervajoki 75 514 ja 75 071

HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

VAASAN KIITOKULJETUS OY

43 209

HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

POHJANKYRÖ

Isokyröläästen joulupukki
kulukoo sielä sun täälä,
mutta lahajat se ostaa

KYRÖNMAAN PUKINEESTA ja LANKA- JA KÄSITYÖ- LIIKKEESTÄ

Asiantuntevaa liike- ja maatalouskirjanpito-
palvelua

HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

KEMIKALIO E. KOMSI

puh. 43 151

TILITOIMISTO S. HARJUNPÄÄ

Isokyrö 43 125, 43 370, Laihia 70 470

PUKUTEOLLISUUS OY

LIIKENNOITSIJÄ K. HÄMEENNIEMI

Pika vuoro	X	SS		X	Pika- vuoro	SS
10.00	14.25	20.25	Vaasa	9.40	16.55	19.25
10.45	15.35	21.20	Isokyrö	8.30	16.05	18.20
15.20			Jyväskylä		11.20	
	18.20	23.45	Kyyjärvi	5.00		15.45

SS = Useamman pyhän sattuessa peräkkäin vain
viimeisenä.

LAPUA PUH. 31 500

LEHTOLAN AUTOKOULU

Isokyrö 43 156, Laihia 70 247

Kurssit alkaa joka toinen maanantai
klo 17.00.

KIITÄMME KULUNEESTA VUODESTA JA
TOIVOTAMME HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

NUUJAN KAUPPA

43 198

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

Kemikalio – Tekstiili

Liisala 43 031

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

KUJALAN DIESELKORJAAMO

44 561

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

Isosaaren Kukka ja Asuste

43 148

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

KONELIIKE R. YLINEN

43 212

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

Isonkyrön Radio V. Ollikainen

43 227

ISONKYRÖN OSUUSKAUPPA

Joulupukin konttiin
kengät ja laukut

**VÄSTIN KENKÄ-
KAUPASTA**

Isokyrö, puh. 43 160

Meidän matkatoimisto

POLARIS OY

Hovioikeudenpuistikko 13, Vaasa, 16 600

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

T:MI J. A. KEKO

75 109

HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA
VUOTTA TOIVOTTAJAA JOULULEIVONNAISINEEN

HAKOMÄEN LEIPOMO

Vähäkyrö 74 097

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

ORISMALAN TALOUSKAUPPA

44 581

ISONKYRÖN APTEEKKI

43 231

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

A. K. SARPO TIELIIKENNE OY

ISONKYRÖN SÄÄSTÖPANKKI

P. SAARI

JOULUPUKIN

TAVARATALO

ISOKYRÖ ● PUH 43344

Öljyt, polttoaineet, renkaiden myynti ja tasapainoitus, auto- ja maatalouskonekorjauksia, kolarikorjaukset ja maalaukset

Laen Autohuolto- ja -korjaamo

Isokyrö — Puh. 43 237

KAUPPAPAINO

Teollisuustalo, V a a s a, puh. 961/252 348

EDULLISESTI KAIKKIA ALAAN KUULUVIA PAINOTOITA

KAIKISSA VAKUUTUSASIOISSA

Pohjankyrön Palovakuutusyhdistys

Toimitusjohtaja Pentti Kalliomaa

Toimisto: Kerrostalo I, puh. 43 315

OLIVETTI, GESTETNER

Konttorikoneet Konekolmiosta

V a a s a, Kauppapuistikko 10

puh. 961/15 774, 241 774

SAVIN

MONROE

CANOLA, OLYMPIA

...ja varmemmaksi vakuudeksi

Myönnämme auto-, palo-, tapaturma-,
kuljetus- ym. vahinkovakuutuksia.

Vrittäjään vakuutus

KESKINÄINEN YHTIÖ

SEINÄJOEN KONTTORI
KESKUSKATU 11, PUH. 22 012

ILOISTA

LAHJA-

MIELTÄ

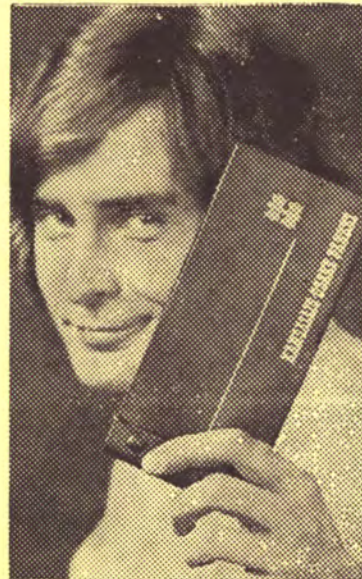
TERÄS oy

VAASA

KIITÄEN KULUNEESTA
VUODESTA
TOIVOTAMME ASIAKKAILLEMME
HYVÄÄ JOULUA JA
MENESTYKSELLISTÄ
UUTTA VUOTTA

KYRÖNMAAN OSUUSPANKKI

Kansallispankin käyttöshekit
itsepalvelupankki
taskukoossa.

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Isokyrö - Tervajoki

KYRÖÖLÄÄSEN HUUSHOLLINPIROS TARVITAHAN KETTULAN KAUPPAHUONETTA

— Jotta väki olis tyytyvästä ja emännälle kuuliaasta niin se tarttoo kunnan sapuskat. Kettulas on tunnetusti erinomaasen hyvät ja monipuoliset liha- ja ruokatavarat. Vaihtuvia ja hyviä erikoistarjouksiakin on jatkuvasti.

— Niinkun ootta huomannu niin komiat villapuserot ja villapairat ovat useen Kettulasta ostettuja. Oomma vuosien mittahan koittanu vähä niinku erikoistua. Samoon komiat verhokankahat, sänkyvaattehet ja tiätysti sukat ja aluusvaattehet sekä miästen pairat ovat likillä meirän syräntä.

— Komiat lahjatavarat kuuluvat ilman muuta meirän valikoimihin. Niitä on taaskin vain lisätty. Samoon oomma lisänny käteviä keittiön tarveskaluja.

— Maalausosastostamme taitaa olla turha mainita. Sen ajanmukaasuuren ja monipuolisuuren on jo jokahinen huomannu. Nyt olis muuten viimeenen heiki ruveta maalaalemahan jos kerta pyhiksi meinaa paikat saara putsuhun. Mutta kyllä nykyysillä maaliilla ja vehkehillä kerkiää.

— Kettulan Kauppahuonees on mukava kävästä vaikka vain ohimennen kättelemas oli sitten tulos joului juhannus.

**kun sä kerran
maalaat
niin
maalaa
kunnolla**

**WINTER
MIX**
menetelmä

**→ KETTULAN
KAUPPAHUONE**

rauta 43345 ruoka 43346

Maidonlähettäjät
pankkivirkailijat
kauppiaat
lihantuottajat
autoilijat
opettajat
myymäläapulaiset
johtajat
tehtailijat
metsänomistajat
ja muutkin

ovat Etelä-Pohjanmaalla riippuvaisia maatalouden ansio- ja kulutustasosta. Sen kehityksestä.

Jokainen meistä pyrkii korkeampaan elintasoon. Tavallaan. Kukin.

Maatalousyrittäjien tulevaisuus on myös muitten tulevaisuus — Etelä-Pohjanmaalla. Sen totuuden ymmärtäminen on viisautta. Eteläpohjalaista elämänviisautta. Filosofiaa.

ILKKA ajaa eteläpohjalaisten tulevaisuutta. Viisaasti! Voimakkaasti!

Ota ja tutustu! Viisaasti — ennakkoluulottomasti.

VERTAILE — TUNNE OMAKSESI!

NYT!

ILKKA

